

Világosság a páholyban

Írta:

Müller Jenő.

EGER.

NYOMATOTT AZ ÉRSEKI LÍCEUMI KÖNYVNYOMDÁBAN,
1918.

Nihil obstat.

ANDREAS KRISTON

ensor.

732.

1918.

Imprimatur.

Datum Agriae, die 31. m. Jan.

JOANNES DEBRECZENI,

vicarius generalis.

Különlenyomat az Egri Egyházmegyei Közlönyből.

Előszó.

A Haeckel és Vogt természetfilozófiáján felnövekedett progresszív és liberális gondolkodású olvasó nem fog megütközni azon, ha a különféle világnézetek egymásközi küzdelmét, harcmódorát, jelszavait és elérendő célját szemlélve, annak a kijelentésére ragadtatjuk magunkat, hogy nagy a világ állatkertje! S ebben az akarásoktól terhes menazsériában a legexotikusabb, legtürelmentlenebb és legéhesebb a szabadkőművesség kétszáz évvel ezelőtt összetoborzott zebra csoportja. A főimpresszárió büszke is rájuk és aggódva örködik felettük, mert nagyon drága., volt a festék és fáradságos a munka, mellyel az öszvéreket csíkosra festették. Ha esőre van kilátás, kiabál is az etetőkre: hamar fedél alá a zebrákkal, mert már csepereg. . .

Ha nem győződtem volna meg a »testvérekkel« való gyakori érintkezésből, romboló munkájuk szemléletéből és féltveorzótt titkos irataik félremagyarázhatatlan kijelentéseiből arról, hogy a szabadkőművesség úgy nevezett ideális eszméi is csak effajta zebrák e sorok sohasem láttak volna napvilágot

Itt a legfőbb ideje, hogy ujjal levessük inkognitóját annak a szabadkőművességnek, amely az emberszeretet csinált szárnyait cérnával köti vállaihoz, hogy angyalnak lássék.

Midőn dr. Kele István úrnak és az Egri Egyházmegyei Közlönynek a megjelenését, a szabadkőműveseknek pedig, különösen Arató Frigyes, »Paulus«, dr. Kőhegyi Lajos, »Scaurus«, dr. Frank Mór, »Mentor«, dr. Popini Albert és Aczél Gáspár mestereknek azért, hogy szövetségük természetéről és céljairól voltak szívesek olyan világosan beszélni, ezennel köszönetet mondok, ezt a kis védelmi nécessaires a keresztény magyar intelligenciának jóakarató figyelmébe ajánlom

Karczag, 1918, március 1.

Müller Jenő.

A szabadkőművesség.

A világháború lezajlása után bekövetkező új politikai, gazdasági és társadalmi elrendeződésnél minden olyan szociális tényezőnek lesz szava, szempontja, kész terve és valamilyen irányú akarata, amelyik az emberiség jövőjének megjavítását tűzte célul maga elé. Az állam és egyház ezirányú készülődése és igyekezete mellett lehetetlen figyelmen kívül hagyni a szabadkőművesség velleitárait, mely szervezet mindig beleszólt az események irányításába, valahányszor a történelem erősebb hullámverései a progresszív célok megvalósításának lehetőségével kecsegtettek. Így lesz ez most is! S ha azt gondolnánk, hogy a jelen rengeteg időkbén nem halatszik a páholyokban a kalapács csengése, igen sajnálatosan tévednénk, mert lekicsinyelnék azt a szellemi és anyagi erőt, mellyel a szabadkőművesek sok évtized óta valósággal irányítja a világtörténelmet.

Napoleon azt mondta a szabadkőművességről, hogy az: nagy semmi. S az a mi legnagyobb szerencsétlenségünk, hogy ma is vannak olyanok, akik osztják ezt a nevetségesen elbizakodott véleményt. Ma a szabadkőművesség nemcsak amolyan barátságosan kaszinózó, emberbaráti célokért hevülő, filozofikus, filantropikus és progresszív elvek szerint dolgozó társadalmi szervezet, hanem valóságos nagyhatalom, mellyel számolni kell,

s amelyet nem, vagy félreösmerni igen nagy sztratégiai mulasztás lenne azok részéről, akiknek ellensúlyozni kell a páholyok aknamunkáját. A keresztény világnézet véres martyriuma azóta kezdődött el, mióta a szó mai értelmében vett szabadkőművesség működik. Borzasztó rendszere ez a szív és lélek megtántorításának, mely olyan erőre kapott nálunk is, hogy 1914 óta a már száz páholyban tömörülő testvérület Magyarországon is minden rajtahagyja a kezesennyét, ami körülvesz bennünket.¹

Egy vidéki ügyvéd, kit 1914-ben a Symbolikus Nagypáholy helyettes főszertartásmesterének választottak meg Budapesten, mondotta többek között: két intézmény hívja ki méltán az emberi elme érdeklődését és csodálatát, az egyik a kath. egyház, a másik a szabadkőművesség. – Ez az összehasonlítás a szabadkőművesség szokatlan szerénytelensége dacára is igen érdekes, parallelizmusra ad alkalmat. Tényleg a szabadkőművéség és az egyház szervezetében sokan hasonlatosságot vesznek észre. Pl. a szabadkőművesség titokzatossága az ősegyház. disciplina arcani-ja; a páholy a templom; a kötény, a keztyű, a jelvény-egyházi öltözetek; a szabadkőművesség szertartásai – valóságos liturgiája dogmákat a symbolurrok és az obskúrus titkok pótolják; a János rendi rítusban a 3-as fok, a svéd rítusban a 33, illetve 42 magasabb fok – egyházi hierarchia; a nagytanács, a firmamént, a Quartier-La-Tente, a nemzetközi szabadkőműves világitroda – a bíbornoki konzisztó-

¹ A helyettes főtitkár jelentése a Magyarországi Symbolikus Nagypáholy 1914. évi április 25-26.-án tartott XXIX. nagygyűléséről. Munkatábla 4. oldal.

rium; a kincstáros, alamizsnás, szertartásmester, zászlótartó, kardtartó, templomőr – egyházi dignitáriusok; a legelső nagymester, a Chevalier Kadosch vagy Ritter Commandeur egy Robespierre, Mazzini, Palmerston vagy Bókay Árpád személyében maga a pápa.

S hogy ez az összehasonlítás mennyire nem humoros, bizonyítja az a körülmény is, hogy a szabadkőművesség az egyház és állam kulturmunkája mellett a magáét is szükségesnek és jogosultnak vitatja, mondván, hogy célja és eszközei jelentőség tekintetében egy csöppet sem maradnak el a két előbbi organizáció mellett. A szabadkőművesség, mely a több boldogság után való sóvárgó vágy és a szemlélődő kritika szülötte, azt tűzi ki célul, hogy önmagát és másokat erkölcsileg tökéletesítve megteremthesse szabadkőműves eszközök és formák által azt az általános emberszövetséget, melyet önmaguk közt kicsiben már megalkottak. Dolgozik az egyetértés és emberszeretet templomán* »Ez a világnézet a felvilágosodás szolgálatában állónak vallja magát, mely felvilágosodás nem egyéb, mint a természet és az ember életének lehetőségig teljes és helyes megismerése, összhangzásban hozva benső, úgynevezett lelki életünk tüneményeivel s az ezen ismereteknek megfelelő erkölcsi és materiális társadalmi organizációra való törekvés.«² A szabadkőműves káté (I. Tanoncfok)³ előszavában azt bizonyítja, hogy az egyház és állam mellett a szabadkőművesség azért jogosult, mert az egyház és állam működési körét

¹ Aczél Gáspár: A szabadkőművesség titkai. 8. oldal.

² Írta Köhegyi Lajos tvr.: az Hrpád páholy megbízásából

³(Szabadkőműves titkos irat). 1-5. oldal.

nem érinti, és mert olyan eszközökkel törekszik elérni a célt, amelyekkel sem az egyház, sem az állam nem rendelkezik. A szabadkőművesség szövetségén kívül ugyanis nincs egyetlen egy intézmény sem, »mely az emberiség jólétének és boldogságának összes tényezőit együttesen fölkarolná, mely társadalmunk bajaival nem annyira a fölmerülő pillanatnyi szükség, mint inkább a tartós és gyökeres orvoslás szempontjából foglalkoznék, :s mely figyelmét a létező bajoknak nem pusztán külső nyilvánulásaira, hanem főleg és elsősorban indítóokaira és kutforrásaira irányozná.«⁴ Az egyház és állam csak pepecsel és bábáskodik, de nem kezdi el soha a radikális társadalmi kúrát. »S mig maga a társadalom zilált és széthúzó, addig a föladatoknak legalább kezdése e szorososan összetartó szövetség dolga; s míg a hiányos és egyenetlen műveltségű társadalomban nem kél föl *az érzék* saját kulturális szükségei iránt, addig a nagyműveltségű és világos itéletű szabadkőműveseknek kell gondoskodniuk a szükségek kielégítéséről. De túl e gyakorlati és közellevő célokon van még egy eszményi föladata a szabadkőművességnek, s ez az, hogy nevelője, vezetője, irányítója legyen az emberiség gondolkodásának.«⁵

A szavakkal való csűrés-csavarás öröksége lévén minden titkos társulatnak, céhbeli szabadkőműves írók művéből vett idézetekkel rajzoltuk meg ezzel a »királyi művészet« perspektívájának igen nagy távlatokban elmosódó kontúrjait, melyekből, azt hiszem, sejthető, hogy

⁴ *R* szabadkőművesség lényege, alapelvei stb. Budapesten, 3888-ban névtelenül megjelent szabadkőműves füzet. 32. oldal.

⁵ Scaurus: A szabadkőművesség. 38. oldal.

a szabadkőművesség nagy célokat kerülgetve, nagy eszméket hangsúlyozva olyan program megvalósításán dolgozik, amelyhez rríndekinek lehet szava, akinek nemzetünk és egyházunk jövője iránt aggódó szive és tenni kész akarata van.

A szabadkőművesség az emberiség boldogság után való vágyának tudatossá válása lévén, Osseg testvér szerint akkor is meglenne, ha a szabadkőművesség mint egyesület nem is léteznék. A szabadkőművesség oly eszme, amelynek kezdete nem volt és vége nem lesz. (Adhuc stat.) A társadalom saját kulturális szükségéi iránt való érzékének felkeltése alatt pedig az elégedetlenség mesterséges szítását kell érteni, amit Mazzini titkos utasításai IV. fejezetükben így fejeznek ki: »Gyakran, sokat, mindenütt beszéljete a nép nyomoráról és szükségéiről; a nép még nem lérti ezt, de a társadalom munkás osztálya fogékony a nép ezen érzelmei iránt, s s előbb-utóbb tevékenységet fog kifejteni.« így állhat azután elő az az eset, amit a Wiener Journal für Freimaurer-ben egyik beavatott testvér így jellemez:⁷ »Az éj sötétjében burkolva élünk elleneink között, látjuk gyöngeségüket tudtokon kívül és így szellemök és szivük felett uralomra jutunk. S z e n v e d é l y e i k szolgálnak nekünk ösztönül, amiáltal eket anélkül, hogy valamit gyanítanak, kijátszuk és így észrevétlenül arra vannak kényszerítve, hogy velünk közösen működjenek, míg ők ezalatt azt hiszik, hogy különös

⁶ Füssy P.: IX. Piusz pápasága. 633 lap.

⁷ V. ö. Pachtler: A szabadkőművesség titkos harca. Bevezetés 2-3. oldal.

óhajaik teljességbe mennek.« Nem a gyermekszobák katonásdi-játéka ez!

A szabadkőművesség a hit, remény és szeretet isteni erényei helyett a szabadság, egyenlőség és testvériség megvalósulásában véli célját elérhetni. A három isteni erény szerintük csak arra jó, hogy a dogmák bilincseivel és a túlvilágra való átutalással megfossza a társadalmat az élet örömeihez való jogától azon kiváltságosak érdekében, akik a szeretetből is csak gúnyt űznek, és mindezeket a krisztusi eszméket hatalmi eszközzé aljasították le. A szabadság megvalósítása lelki, az egyenlőség társadalmi és politikai, a testvériség gazdasági megváltást jelent, mely után az emberiség olyan régen szomjúhozik. Aki e forrásra köveket hengerít, az a humanizmus és fölvilágosodás legnagyobb ellensége. Az állam sokszor tehetetlen, az egyház enyhítő szerepei narkotikumok csupán,⁹ tehát csak a szabadkőművesség segíthet ezen az állapoton.

Igazán érthetetlen, hogy Bausenwein, dr Bartha Tamás, dr. Csápori Gyula, Sullay István s újjabban Miklóssy Istvánon kívül nálunk nem akadt tudós fő, amelyik a szabadkőművesség ellen való küzdelem szükségességét nem szűnt volna meg hangsúlyozni. Pedig e kérdésnek, felszínen való tartása amellet, hogy állandóan éberségre és tevékenységre ösztönöz minket, abból a szempontból is igen hasznos lehet, hogy megakadályozza jóhiszemű intelligenciánknak a páholyokba való beöV zönléséi, mely szomorú jelenség mindenesetre a mi gyámoltalanságunknak kiáltó bizonyága.

⁹ V. ö. Sullay: Szabadság, egyenlőség, tes'vénség. 30. o.

A szabadkőművesség összes titkaival együtt már régen res iudicata. Alkalmunk van egy pár még eddig napvilágot nem látó hiteles szabadkőműves okmányból jelen fejtegetésekben újólág rávilágítani a páholyok sötétségére, mely iparkodásunk hogy nem lesz minden eredetiség és érdekesség nélkül, arról a kezeink között levő páholyiratok tesznek tanúbizonyságot.

A szabadkőművesség eredete.

Ennek a filozofikus Tétélekkel tetovírozott csillogó testű hydrának eredete a régi idők misztikus bizonytalanságába nyúlik vissza. Professzionátus íróik szerint már Noé is szabadkőműves volt, ki fiaival (egyik mint vizsgálómestei, másik kettő mint felügyelő) bárkát épített, s ez volt a világ romlottsága között a jók és tökéletesek exkluzív menhelye, a legelső művészileg készült páholy. Az újabb angol alkotmánykönyv szerint: e négy szabadkőművestől, vagy e négy nagy hivatalnoktól vette eredetét az egész emberiség.¹⁰ Ezért nevezik a szabadkőművesek magukat a régi frazeológia szerint noachitáknak. Egyik propagatív füzetjük szerint Mózes is főmestere volt egy páholynak, kinek helyetteseként Jösua szerepelt, míg Aholiab és Becalael az első és második felügyelői tisztet töltötték be.¹¹ Arató Frigyes felfogása szerint az eleusisbeliek, pythagoreusok, eszszenusok kezdeményezései azt igazolják, hogy »a szabadkőművesség története lényegében a legelső öntudatosan jóratörekvő emberrel kezdődik, s magában foglalja mindazt a munkásságot, mely bárminemű formában, bárminő szervezetben az értelem világosságának, a szeretet melegének terjesztésére s az erkölcsi jónak gyakor-

¹⁰ Pachtler: H szabadkőművesség titkos harca. 105. o.

Āmentor: A szabadkőművesség. 3. oldal.

lására irányul.«¹² így értjük meg ezek után az efajta perverz megállapításokat: a kereszténység a maga krisztusi egyszerűségében tiszta szabadkőművesség, és Krisztus, ki a szeretet vallását alapította, szerintük a legigazibb szabadkőműves volt.

Hogy milyen elasztikus ma is a szabadkőművességnek önmagáról adott definíciója, annak illusztrálásai a idézzük a Szabadkőműves káté (I. Tanonc-fok) fellengzős áradozását, mely a testvérület szellemére és a lélekvadászok módszerére igen jellemző.¹³ »Nem a páholyban leszünk szabadkőművesekké, bensőnkben azoknak kell lennünk, még mielőtt a szövetségbe léptünk volna. Nem egyszer találkozunk a legkülönbözőbb állású emberek között olyanokkal, kiket szívük megnemesített, akik nem szabadkőművesek és mégis gondolkodásukkal sok szabadkőművest túlszárnyalnak. Azért, testvérem, ha utadba lép egy férfi, akinek van szíve és esze, ki önmagában nagy, kit a szerencse el nem vakít, kiben van érzék az emberi jogok, szájalom az ember gyöngéi iránt, ki szeretettel szabadítja fel az előítéletek rabszolgáit, jót tesz csöndben, nem a világ dicséretéért, de mert érzése így parancsolja, s kötelességét teljesíteni neki öröm; ki nem kérdezi, hogy ez keresztény, avagy pogány, muzulmán-e avagy zsidó, de tanácsol és segít, mert valamennyi ember testvér; ki nem tekint le büszkén a szegényre és nem néz fel félénken a hatalmasra, ki azt a kevés virágot, mi útjába terem, hálás szívvel tépi le, és a kevésből, mit

¹² Arató Frigyes: A szabadkőművesség. 14. oldal.

¹³ Kőhegyi Lajos dr.: Szabadkőműves káté I. Tanonc-fok. 13-14. oldal.

a sors neki juttatott, másnak is ad és mást is boldogít; ha oly ember jó elétek, ki mint a mindenségben Isten, áldásthozó saját körében, s az ő kis világát megvilágítja mint a nap s melengeti, – ne kérdjétek, hogy van-e pátense, melyen a nagy pecsét díszileg, ne kérdjétek, magát hogy igazolja s hogy tudja-e a nagy világosságok jelképe micsoda? Öleljétek szivetekre! Az Isten és a természet neki a kőművesi esküt elengedték, s egy más – ki tudja hol – egy szent helyen, avatták őt testvéreteké!«

S ki tudna az ilyen parenezisek hatása alól szabadulni! Nem csoda, ha ezen ideális eszmék csillogása egyeseket megszédít, s azt a véleményt erőszakolja sokakra, mintha a szabadkőművesség a világ legnemesebb célú szövetkezése lenne, amelyet nem háborgatni, de támogatni kell. Pedig látni fogjuk, hogy a gyakorlatban minden milyen másképen fest!

A szabadkőművesség őskorában találunk mégis két olyan pozitívnek látszó históriát, melynek miszteriózus vonásaiból a szabadkőművesség ma is megőrzött néhányat, s melyeknek elbeszélése nagyban elő fogja segíteni az ő féltve őrzött szertartásaiknak és szimbólumaiknak megértését. Ezek az egyiptomi Ozirisz és Izisz mithosza és a tyrusi Hiram Abifról szóló történet.

Had' beszélje el az elsőt egy szabadkőműves író!

»Tudjuk, hogy Egyiptomban az Ozirisz és Izisz mithoszából – mely tulajdonképen a nap és a hold vándorlásnak volt allegórizálása – egy rendkívül elterjedt és magas fokra fejlesztett misztérium fejlődött ki, amelynek titkaiba való felavatás rendkívül körülményes ceremóniák között ment végbe. Így a különféle fokokba beosztott fölavatandók szigorú vizsgálat alá vettek,

hosszas böjtökkel, lelki próbáratevésekkel gyakoroltattak szimbolikusan máglyákon kellett átmenniök, tengeren átúszniuk, majd a felavatáson egybegyűlt papság előtt mesterségesen előidézett eső, mennydörgés és tűzlobogások között földre vettetve, meztelen mellükre éles kard szegeztetett, s úgy kelle megesküdniök, hogy arról, amit látnak és hallanak soha senkinek nem fognak szólni a beavatottakon kívül. Az addig bekötött szemmel vezetett jelölt akkor két oszlop közé vezetett, az Ozirisz és Izisz oszlopa közé, amikor szeméről levétetett a kötés s a főpap ajkáról meghallotta a jelszót: »amoun« (hallgass!) s ugyanekkor megtaníták bizonyos kézfogásra is, melyről a beavatottak egymásra ismerhetnek s egyidejűleg egy fehér kötényt is kapott a jelölt. A második fokon próbát kellett kiállania annak az igazolására, hogy a testi szenvedélyektől nem befolyásoltatik, s ekkor ismét más jelszót közöltek vele s újabb jelekre is megtanították. Majd a harmadik fokon elvezették a halál kapujához, vagyis a templom azon részébe, hol felette ítéletet tartott az alvilág istene s ennek bírái, hogy aztán megszabadítva szallagjaitól, kitanítsák a balzsamozás titkaira. S ez így ment 7 fokon át, mialatt próbára tették személyes bátorságát egy barlangba elrejtett emberi szörny fejének levágásával, melyet be kelle mutatni a királynak, hogy aztán beírassék a bírák könyvébe s megmegtanítottassék a hieroglif írás titkaira. Végül kémiára asztronómiára s asztrológiára tanított, hogy mint próféta az istenség szobra elé vezetessék, melynek fátyola előtte fellebentetvén e szavak hangzottak fülébe: »Én vagyok minden, ami volt, van és lesz.« S ezzel a beavatás megtörtént s az illető fel lett jogosítva minden vallásos kultusz gyakorlására, s megmagyarázták neki, hogy

Ozirisz és Ízisz tisztelete csupán egy mítoszon alapul, s hogymindennek csupán allegorikus értelme van.«¹⁴

Igazán hálásak lehetünk Aczél Gáspár testvérnek, hogy ezen elbeszélés nyilvánosságra hozásával *kezünkbe* adta a kulcsot a szabadkőművesség szertartásainak megértéséhez, mert mint a következő fejezetünkben látni fogjuk, ez a rekapituláció annyira hű, hogy szinte a páholyban érezzük magunkat. Különösen hangsúlyozandó és kiemelendő, hogy minden titoknak, szertartásnak és fokozatos beavatásnak csak allegorikus értelme van, az egész csak eszköz és módszer, amelyet a szabadkőművesség igen ravasz pedagógiai eljárásában használ fel, mint bizonyítani fogjuk.

A másik történet, melyhez a szabadkőművesség hozzákapcsolódva régi eredetét szereti fitogtatni, Hiram Abif históriája. Ennek az elbeszélése is szükséges a szabadkőműves szertartások megértéséhez, melyet a szabadkőműves káté (III. Mester fok) nyomán így foglaltunk össze.¹⁵

Salamon Tyrus királyától építő mestereket kért a templom felépítésére. Ez el is küldötte Hiram Abif-ot (Adon-Hiram, Adoniram) ki sok tanonccal, legénnyel és mesterrel hozzá is fogott az építéshez. A fizetések kiosztása, a munka elosztása és a szakmegbeszélés a J. és B. oszlopoknál történt, s minden ment rendén, míg három legény Jubila, Jubilo és Jubilum össze nem es-

¹⁴ Hczél Gáspár: A szabadkőművesség titkai. 98-99. o.

¹⁵ Kőhegyi Lajos dr.: Szabadkőműves káté. III. Mesterfok. 9-16. oldal.

küdték Hiram ellen, hogy vagy közli velük a mester-szót, vagy megölik. A három összeesküvő elállván délben a templom keleti, déli és nyugati ajtaját, várta a szentélyből kijövő Hiramot, ki mivel nem volt hajlandó elárulni a titkot, Jubilatól egy mérőléccel, Jubilótól egy szögmérővel és Jubliumtól egy kalapáccsal fejére olyan ütést kapott, hogy holtan rogyott össze. A három gyilkos a meghalt mester testét a nyugati kapun kivitte és ideiglenesen egy akáccal megjelölt törmelék alá rejtette, s éjjel titkon eltemette. A többi ártatlan munkás Salamon király előtt ártatlansága jeleivel (fehér kötény és keztyű) megjelent és megígérte, hogy a gyilkosokat kézrekeríti. Joppa mellett meg is találták őket, ahol egy sziklaüregben a gyilkos legények így átkozódtak. Első: »Óh, hogy inkább vágták volna el gégémet, kitépték volna gyökerestől nyelvemet, elásták volna testemet a tengerpart homokjába, hol huszonnég óra alatt kétszer söpörte volna el az apály és a dagály, mielőtt Hiram halálába beleegyeztem volna!« Második: »Óh, bár tépték volna ki szívemet, mielőtt részt vettem mesterem meggyilkolásában!« A harmadik: »Óh, bár ketté tépték volna a testemet és széthányták volna észak és dél felé, bár elégették volna beleimet és hamvukat szétszórták volna a viharban, mielőtt mesteremnek, Hiramnak halálát okoztam!«

A büntetés az volt, amit a gyilkosok maguk kértek. Jublának elvágták a nyakát, Jubilonak kitépték a szívét, Jubilumnak testét kétfelé szakították és elégettett beleinek hamvát a viharban szórták szét. Miután így igazságot szolgáltatnak, megkeresték Hiram sírját és nagy tisztelettel eltemették. Testét úgy emelték föl, hogy az illető odatérdelt a halott mester mellé úgy, hogy lába

annak lábát, térde térdét érintette, mutató és Középujjával görcsösen átfonta kézcsuklóját és egészen lehajolva hozzá, hogy melle Hiram mellét érintette, balkarjával átfogta nyakát és felemelte sóhajtván: mahabone ami annyit jelent: csontig elrothadva. Ez a legrégebb mesterszó.

Ennek a körülményes históriának elbeszélése után mondja a szabadkőműves káté, III.: a mesterfok a szabadkőműves eszmék legszebb és legtanulságosabb szimbolizálása a Hiram-legenda alapján. Hogy tehát ennek a történetnek alkalmazására jövő tárgyalásaink kapcsán bőven lesz alkalmunk, ez csak természetes.

Visszatérve a szabadkőművesség történeti kifejlődésére, azok konkrétebb formájukban a középkori építő és kőfaragó szövetkezetekből (lodge, logis, loggia, Bauhütte) alakultak ki. Ezek a szabadalmakkal fölruházott kőfaragó céhek ugyanis ott húzódtak meg mindenütt az épülő templomok vagy kolostorok árnyékában, s arra szolgáltak, hogy a különféle stílusok szabályait, a művészeti titkokat, és a geometriai elrendezés arányszámait és egyéb szerkesztésbeli ügyességüket elrejtsek a be nem avatottak elől. Volt külön helyiségük, mesterjelük, (Fierpass, Dreipass) s betartottak bizonyos szabályokat, melyeket a felvételnél alkalmaztak. Magukat Freimaurer, Free-mason nevezték, szemben az egyéb kőművesekkel – rough – masons. Különösen Angol- Francia- és Németországban alakultak ilyen építő szövetkezetek, melyek közül a strassburgi igen nagy jelentőségre vergődött. A kassai és brassói műemlékeken található mesterjelekből az következtethető, hogy ilyen szabadkőműves egyesületek már a XIII. XIV. században Magyarországon is voltak.

Mikor a reformáció megrázkódtatásával az építési kedv és lehetőség is megcsappant, ezeket a kőfaragó szövetkezeteket széttzillesztette a dologtalanság. Feloszlottak, feladásba mentek, s hogy végleg el ne pusztuljanak, Angolországban elkezdtek azt a szokást, hogy a XVII. század vége felé társulataikba befogadtak és titkaikba beavattak olyanokat is, kik nem voltak hivatásos kőművesek (accepted masons). Így vették föl 1695-ben az egyik Lodge-ba Orániai Vilmost is, s azóta hívják a kőművességet ars regia, királyi művészetnek. Az idegen elemnek a szervezetbe való betódulása azt eredményezte, hogy ezek a szervezetet kivetkőztetve eredeti jellegéből, a szó szoros értelmében vett kőműveseket háttérbeszorították. Átalakultak olyan egyesületté, amelynek célja nem a tulajdonképeni építés, hanem a régi kőfaragó szövetkezetek szervezetének, szertartásainak és szimbólumainak megtartása mellett az átvitt értelemben vett építés, az emberi boldogság nagy templomának felépítése, így alakult meg Angolországban 1717-ben a legelső, a szó mai értelmében vett szabadkőműves páholy a filozófia és humanizmus szellemében. A szövetség számára készült alapszabályokat Comenius, Bacon és Locke filozófiájának erős hatása alatt dr. Anderson Jakab a londoni skót presbiteriánusok templomának szónoka szerkesztette. Legutolsó, régi értelemben vett páholymester volt Sir Christopher Wren, a szt. Pál templom építője, a legelső mai értelemben vett páholymester Sayer Antal.

Az építő páholyoknak szabadkőműves páholyokká való illetén átalakulása nem történt meg mindenütt, s a többi országokban a szabadkőművesség az angol páholyeszmék átültetésével honosodott meg. A londoni

nagypáholy megalakulása után kilenc-évre már a szémai értelmében alakult páholyt nyitottak meg Prágában, Mária Terézia alatt 1742-ben Bécsben, majd Pozsonyban, Nagyszebenben, míg Budán és Pesten 1770-ben alakult a legelső a »Nagyszívűséghez« címezve. 1776 táján Egerben is volt páholy, »Az arany kerékhez«. II. József uralkodása alatt szédítő hódítást vitt véghez az egyesület. A politikai fordulatok szerint az állam hol megengedte működésüket, hol bezárta. Ezeknek a történelmi regisztrálásoknak elmellőzésével, elég legyen annyit leszögezni, hogy a Martinovics-féle összeesküvés, a testőrök mozgalmi és szabadságharc után újra és végérvényesen 1870-ben, illetőleg 1886-ban rendezkedtek be, amikor a Magyarországi jánosrendi Nagypáholy és a Magyarországi Nagyoriens egyesüléséből megalakult a Magyarországi Symbolikus Nagypáholy, Pulszky Ferenc nagymester vezetése alatt. Tizenkét alaptörvényből álló alkotmányuknak 8 §-t magában foglaló I. alaptörvényét a miniszter helyett Beniczky államtitkár láttamozta 1886. évi január 20.-án. Egész kötetet kitevő többi alaptörvénye alkotmányuknak belügyminiszteriig jóváhagyva nincs.

Ma a Magyarországi Symbolikus Nagypáholy védnöksége és központi vezetése alatt az 1914. évi hivatalos kimutatás szerint 100 páholy dolgozik. S mivel ezidő szerint az államhatalom Ausztriában és Oroszországban nem tűri meg őket, az osztrák és galíciai szabadkőművesek is nálunk gyülekeznek össze munkára, az előbbieket Pozsonyban, az utóbbiak Szolyván,

Szabdkőműves szertartások.

Akik a vallás külső istentiszteleti formáit és szertartásait olyan fitogtatott előkelőséggel szeretik üres ceremóniaként figyelmen kívül hagyni, ugyanazok a páholyban olyan szertartásoknak lesznek cselekvő vagy szenvedő alanyai, amelyeknek komikum nélkül való végigjátszásához igazán sok önuralom szükséges. Páholyuk tele van szimbólummal, munkájuk szertartással, mely kiterjed azután beszédmódjukra, írásukra, sajtóságos öltözetükre, s minden és minden misztikumot lehel, ami szabdkőművesi. Scaurus többször idézett könyvében ezekről így ír: »A szabdkőműves szertartások tiszteletreméltó hagyományok abból a korból, mikor a régi építő céhek szokásai és ünnepi ceremóniái átszállottak a szabdkőművességre. Értelmük allegorikus, de ez az allegória mély és költői, telve az emberi képzeletet foglalkoztató s a szívet mélyen megindító vonatkozásokkal.«¹⁶ A szabdkőműves káté (Tanonc fok) is szükségesnek és fontosnak tanítja a különféle szertartásokat. Szerinte a szabdkőművesség nem egyedül szavakban, hanem jelképekben és szokásokban is kifejezi tanait. Ezek általában tökéletesebb és tartalomdúsabb kifejezői a szellemnek, mint a szavak. A szabdkőművesség szimbólumai azért fontosak, mert ben-

¹⁶ Scaurus: A szabdkőművesség, 27. oldal.

nők nyilvánul a szabadkőművesség szelleme, bölcsesége, a benne rejlő erő általuk nyer alakot, kifejezést és szépséget és mert a szimbólumok megérthető kapcsolatot képeznek a legkülönbözőbb nemzetek szövetségeinek tagjai között.

A szertartások rítusok szerint különbözők, sokat el is hagytak a régi furcsa hókuszpókuszából, s ma már egyszerűsítették a szabadkőműves rituálékat, de így is tele van a szertartásos munka, vagy a tagfelvétel exotikummal. Ma a tagavatás a következőképpen történik:

Szabadkőműves csak az lehet, aki 24 éves feddhetetlen jellemű és jóhírű, önálló társadalmi állású és akinek a szabadkőművesség elveinek felfogására elegendő műveltsége van. (X. Alaptörvény.) Ha ilyen egyén az egyesületbe való felvételét kéri, akkor kereső a neve. A kereső felvételét saját kézzel írott, arcképpel ellátott levélben folyamodja meg, melynek az illető személyi adatait és kimerítő életrajzát kell tartalmaznia. Minden keresői ajánlani kell egy mester testvérnek, ki a páholy rendes tagja. A főmester a beérkezett felvételt kérő levelet és az ajánlást első fokú munkán felolvassa, beírja az ajánlottak könyvébe, kifüggeszti az előcsarnok, táblájára, értesíti a nagypáholyt, egyben megbízza a páholy három mester tagját a kutatás elvégzésével. Ha a kutatás eredménnyel járt, 21 nap múlva megejtik a golyózást. Ha a beadott golyók közt nincs fekete, akkor a főmester a golyózást tisztának és világosnak és a keresőt a felvételre érdemesnek hirdeti ki. Három ismételt beadott és megokolt fekete golyó a golyózás eredményét sötétté teszi s ez a kereső visszautasítását vonja maga után.

Ha a golyózás kedvező, a keresőt a vizsgáló vagy,

előkészítő mester veszi munkába, s miután a díjak és illetékek lefizetése megtörtént, következik a felvétel. A díjak páholyonként változnak. A Nyíregyháza keletén dolgozó Szabolcs páholyban például minden rendes tag a következő díjakat köteles a páholy kincstárába befizetni: felvételi díj címén egyszer s mindenkorra 100 koronát, mely azonban önkéntes felajánlás útján vagy a kincstári bizottság által a kereső és ajánlója hozzájárulásával nagyobb összegben is megállapítható. Felszerelési díj címén egyszer s mindenkorra 15 koronát, a nagypáholyház alapjára 5 koronát, a vidéki páholyházak alapjára 5 koronát, ugyancsak egyszer s mindenkorra, ez utóbbi célra továbbá évenként 5 koronát. Rendes havi díj címén évente a következő díjak valamelyikét: 25, 50, 75, 100, 150 K-t. Béremelésnél, vagyis a magasabb fokba való avatásnál, rendes tag tartozik a legény fokba emelése alkalmából 25 K-t, a mester-fokba emelésekor 50 K-t fizetni.

A felvétel szertartásait a következőkép beszéli el tanonc-katé. Nem lépünk a szentély belsejébe addig, amíg az egyedüllétben (fekete kamara) nem gondolkoztunk a szimbólumok értelmé felett; elszedik érceinket és előbb a gyenge világosságot látjuk, mielőtt a páholy soha ki nem alvó fényét megpillantanók.

A t a n o n c - f o k b a felveendő kereső választottságái mester és legény testvérei állapítják meg a különböző jelekből. Ezek: a) hallható jel-szó; b) látható jel-gesztus; c) érezhető jel-kézfogás.

A szót sohasem szabad egyszerre kimondani, csak a kérdezővel felváltva betűzni. S ez a tanonc-fokban J a k i n . Zsidó-szó, annyit jelent: fölemelni; t. i. az Úr fölemel a sötétségből a világosságra. A Jakin szó azon

oszlopok egyikétől veszi eredetét, mely Salamon templomának előcsarnokában a keleti oldalon jobbról állott, mely alá a tanoncok gyűltek össze, hogy ott bérüket fölvegyék. Az oszlop mely gránátalmákkal(bőség) lilomokkal (béke) és hálószerű cirádákkal (egyetértés) volt díszítve, belül üres és a szerszámok befogadására szolgált. (Lásd Kir. III. k. 7, 15-22.) E szabadkőműves szimbólum későbbi alkalmazása látható az 1642-ben épült würzburgi dómban. Ma egy másik oszloppal minden páholyban ott látható.

A látható jel a tanonc-fokban a nyakjel, a régi eskümintából véve; értelme: vágják el gégemet, semmint árulója legyenek a szövetségnek. (Lásd: Jubela átkozódása és sorsa.) Adandó a szögmérő szerint. Ilyen jelben áll a tanonc, valahányszor felszólal, vagy mikor a kalapácsvezető főmester »rendbe testvéreim« intéssel felállásra szólítja fel a jelenlévőket.

Az érezhető jel a mutató új első bütykére gyakorolt két rövid és egy hosszú nyomásból áll. Ilyen formán: U U –.

Ha valaki a három jel bemutatását jól produkálta, alá kell vetnie magát a törvényes és tökéletes páholyba való felvétel szertartásainak. Törvényes a páholy akkor, ha azt azon nagypáholy, melynek védelme alatt dolgozik, törvényesen beiktatta és fölavatta; tökéletes is akkor, ha jelen van 7 testvér és ezek közül legalább 5 mester.

A kereső szemeit bekötik és bevezetik egy fekete kamarába, ahol magára hagyják gondolkozni, de előbb megfosztják érceitől (pénz, ékszerek, részben ruhák).

Rövid idő múlva a vesztett nyomok csarnokán át egy ajtóhoz vezetik, ahol két rövid és egy hosszú ütéssel háromszor kopognia kell. Bent kérdik: Ki kopog?

Felelet: Jó hírnevű szabad férfiú, aki a szabadkőműves szövetségbe fölvetetni óhajt. A párbeszéd után tebohajtják és egyedül 3 sétatut tétetnek meg vele, mely alatt a régi legkeményebb próbák helyett, (frère terrible, véres lepedő, tűzpróba, kalandos lépések és ugrások veszélyes elemeken keresztül) melyek a férfias elszántság és rettenthetetlen bátorság dokumentálására szolgáltak, ma már csak az u. n. kemény próbáknak vetik alá a keresőt. Ilyen pl. hogy a körző hegyét mellének azon pontjára teszik, ahol a szíve dobog, hogy ez óra emlékét soha el ne feledje s fogadalmát mindig élénken szemelőtt tartsa.

Járásközben a tanoncnak lábai a szögmérő szerint derékszöget képeznek, bal lábbal lép ki mindig kelet felé, s jobb lábát vontatva utána húzza. A páholyba érve tanonc lépéssel nyakjelen menve először a főmester felé, azután a I. és II. felügyelő felé adja a jelt.

Minden tanonc három éves, vagyis a szabadkőműves művészetre még mindig fiatal. Uti szava: Tubalkain (Lamech fia), ez találta fel ugyanis az érc földolgozását. Öltözete fehér bárányszőr kötény kék szalagon, fehér keztyű, és gomblyukban viselendő jelvény, mely páholyonkint más és más. A János rendüeknél a kanál is a jelvények közé tartozik, néhol a kard is előfordul, egymás védelmének szimbolizálására, és a kalap. Német és Angolországban a szabadkőművesek föltett kalapban üléseznek. A tanonc a durva kövön dolgozik, vagyis önmaga nemesítésén.

Ha a tanonc jól dolgozik, béremelésben részesül, vagyis a legény-fokba vétetik föl. A Szabolcs páholyban például díjemelésben részesül a tanonc, ha legalább 20 tanoncfokú munkán vett részt, de ez alól dispenczió

is adható kiváló buzgóság, vagy rendkívüli érdemek fölmutatása esetén.

A l e g é n y már maga nyilatkozik szabadkőműves voltáról, és dicsekszik, hogy ösmeri a »G«-betűt. Ne-ki is három jele van. A szó: Booz. Zsidó szó, annyit jelent: erő; t. i. az Ur erőssé fog tenni. AB., szó azon oszlopok másikát jelenti, mely Salamon templomának előcsarnokában a keleti oldalon balról állott. Szintén minden páholyban ott van. A jel: markolászás a szív körül, mely szintén a régi eskümintából veszi eredetét; értelme: tépjék ki a szívemet. (Lásd: Jubelo átkozódása és sorsa.) Az érezhető jel: egy hosszú és két rövid nyomás a mutató ujj első bütykére. Ilyen formán: – U U. Ugyanilyen a legénykopogás is.

A legénynek vándorlása közben már nem kötik be a szemét, ő már nyitott szemmel nézi a dolgokat és nem is egyedül vándorol, hanem a testvéri láncban. Őt vándorutját különböző szerszámokkal teszi meg, (kalapács, véső, körző, mérőléc, emelő rúd, feszítő vas, szög-mérő) miközben zene szól, hogy az illetőt emlékeztessék Nehemiásra, aki midőn a babyloni fogságból visszatért és újból kezdte építeni a szétrombolt falakat, egy trombitást tartott maga mellett, ki trombitájával mindig jelt adott, ha ellenséget látóit közeledni. Legtöbb páholyban ezt a zenét harmónium szolgálhatja. A végén a legény tükörbe néz, hogy ismerje meg tenmagát!

Járásközben a legény jobb lábbal lép ki, téve egy tanonc és utána két bátor, egyenes lépést. Kora 5 év és a csiszolt kövön dolgozik, mert már előre haladott a királyi művészetben. Uti szava: Siboleth. A »G« betű, a megvilágított pentagramma geometriát jelent s mint ilyen a szellem szimbóluma és az isteni fényességet,

a V.: E.: N.: E.: M, a Világegyetem nagy építő mestereinek bölcsességét jelenti. A legény köténye kék szalaggal van beszegve, tehát nem oly egyszerű és dísznélküli mint a tanoncé, aki még durva munkát végez, mikor a csiszolatlan kövön dolgozik.

A m e s t e r fok a III. káté szerint a szabadműves eszméknek legszebb és legtanulságosabb szimbolizálása a Hiram-történet alapján. Az e fokba fölavatandó a legelső hozzáintézett kérdésre így válaszol: mester testvéreim szabadművesnek ismernek és ismerem az akác jelentőségét. A szó: Mac Benac, Bizonytalan eredetű, állítólag öt héber szó kezdőbetűiből van összetéve, értelme: (Bon Macah, Mac-ben-akab, Mahabone), a meghalt mester fia vagyok. (Csontig elrothadva, rothad a nyomor fia). Ezt kiáltottak t. i. a munkások, mikor Hiram holttestét megtalálták. A mesterjel: markolászás a bél körül, értelme; szakítsák ki beleimet. (Lásd Jubelum átkozódása és sorsa). Ezen kívül van még két mesterjel: a csodálkozási jel és a vészjel. A csodálkozási jel alig jó alkalmazásba s a Kiram történetéből van véve, midőn a meggyilkolt mestert kereső legények a holttestet megpillantják. A vészjelt csak a legnagyobb veszély esetén adják a két kéznek a fej fölött való összetevésével, s hogy a sötétben is észrevehető legyen, hozzáadják: felém az ő z v e g y á r v á i ! E l a i b p é a l m a n á h ! Előfordul még az u. n. mesterfogás, melyet úgy formálnak, ahogy Hiram testét fölemelték, s ennek első része az oroslánfogás, továbbá a lábjel (pédestre) mely a mesterek abbeli gyakorlottságát jelenti, hogy lábait derékszögbe állítsa.

Az akác (cassia) jelentősége az, hogy Hiram sírját evvel jelölték meg, hogy rátaláljanak. Temetéskor ezzel

szórják tele a testvérek a szabadkőműves sírját, fordított kötenyt hordván. (Gyászmunka).

Felvételének szertartásai ezek: a mestert háttal vezetik a páholyba egész keletig, miközben a főmester és a felügyelők a halálra figyelmeztetik, majd a koporsóbefektetéssel megösmertetik vele Hiram történetét. A mester csak egyszer vándorol, lépése és kopogása három lassú(---), melyek közül az utolsó erősebb. Kora két év, uti szava: G ab a o n. A mester, ki felvétele után a nagypáholytól mesteroklevelet kap, a következő erényekkel ékeskedik: a szív tisztasága, szavainak igazsága, elővigyázat a cselekedetben, bátorság a veszélyek között és buzgalom a jó és nemes gyakorlásában; ezt jelenti az az öt csillag, mely a díszesebb mesterkötényre van ráhímezve kék színben.

Ez a három fokba való beavatásnak szertartása, melyet minden furcsább külsőség elmellőzésével a három fokú szabadkőműves káté, és összehasonlítások alapján a föntiekben állítottunk össze. Megértjük ezekből, milyen fontos szerep jut a szabadkőművesek szertartásaiban az idézett Ozirisz és Izisz, továbbá a Hiram történetnek.

Látogatás a páholyban.

Az ország nagyobb városainak valamelyik csendes utcájában furcsa épület vonja magára a sétáló figyelmét. Néma szfinxeivel, pöffeszkedő gömbjeivel, kiáltó háromszögeivel és titokzatos építészeti figuráival ugyan hat ránk, mint valami megközelíthetetlen »bálványos vár.« Ez a páholy. Nappal mindig zárva van, színes ablakain keresztül is hiába nézünk be, mindent homály és titok fed, csak az éjszaka sötétjében észlelhető valamilyen sejtelmes élet körülötte, amikor kerülő utakon és különféle bejáratokon szállingóznak, sietnek, surranak a szabadkőművesek munkára. Hogy hol, mit és hogyan dolgoznak, az ma már egészen nyílt titok, s az az állítás is idejét múlta, hogy a szabadkőművesek szövetsége nem titkos, hanem csak zárt társulat.¹⁷ Ma már nem is zárt. Ennek is legfeljebb olyan értelemben nevezhető, hogy munkaközben a templomőr a páholyt bezárja, és annak kulcsait magánál tartja. (VIII. alaptörvény, 35. §.)

Hogy valahol páholy alakulhasson, ahhoz 7 oly szabadkőműves szükséges, akinek a nagypáholy által kiállított mesteroklevele és rendes elbocsájtó levele van. Ezek a nagymester engedelmével szabad ég alatt elsőfokú munkára összegyűlvén, kimondják a páholy

¹⁷ Dr. Popini fibert: A szabadkőművességről. 6. oldal.

megalakítását, és annak a nagypáholy védelme alá való helyezését, határoznak a magas fokok el vagy el nem fogadása tárgyában, továbbá megválasztják a főtisztviselőket: főmester, első, második felügyelő, szónok, titkár, kincstáros, templomőr, kikhez választatnak későbbben: előkészítő mester, alamizsnás, szertartásmester, gazda, zászlótartó, kardtartó, díszebédek mestere, levéltáros, alapkezelő és könyvtáros. (VIII. alaptörvény, 1. §.) A páholynek neve, esetleg jeligéje, hamis postacíme, és pecsétje van. A Szimbolikus Nagypáholy pecsétjének körirata ez: Magnus - Latomorum - Hungariae - Coetus - Symbolicus, 5886. (Az esztendőt a világ teremtésétől számítják.) Érdekesnek tartom itt fölemlíteni, hogy a Nagy-Kun múzeumban a régi céh-pecsétek között találtam egy szabadkőműves pecsétet rézből, melynek körirata ez: AKKÁTS-PETSÉTJE 1819. A pecsét közepén levő szimbólumok kétségtelenné teszik, hogy ez az »Akác« páholy pecsétje, de eredetére nem sikerült rájönnöm. Sullay szerint ugyanis Törökszentmiklóson volt »Akác«-páholy, de ennek alapítási éve 1875 s első főmestere Széky Péter földbirtokos. Miklóssy szerint most az »Akác« páholy Gyöngyösön van, főmestere Széky István főgimnáziumi tanár, de ennek alapítási ideje előttem ösmeretlen.

A páholy, mint önkormányzati joggal, és külön bírói hatáskörrel (A Magyar Szimbolikus Nagypáholy Alkotmánya, VI. alaptörvény, 1-92. §§.) fölsruházott testület, saját maga alkotja meg szabályát és meghatározza, az Alkotmány korlátai közt munkássága irányát és tevékenységét. (VII. alaptörvény, 13. §.) A munka irányára nézve a páholy lehet: 1) tudományos (doctrinaer), 2) nyíltan erőszakos (vörös), 3) csendes

propaganda, vagy taggyűjtő páholy (kék), mely jelleg kiválasztásánál mindig a körülmények az irányadók.

Minden páholy hosszúkás □ alakú, amelyet keletől nyugat felé építenek, észak felé ablak nélkül. Több teremből és folyosóból áll, melyek közül legnagyobb a templom, vagy műhely. A templomban van az oltár, egy asztal, ezen a három nagy és a három kis világosság, a zászló, csillárok, a világosság szerzései, valamint a J és B oszlop.

A három nagy világosság a következő: a biblia, hogy hitünket vezesse (nincs ott minden páholyban), a szögmérő (a főmester jelvénye), hogy igazságosak; a körző, hogy a mérséklet kellő határai közé szorítottak legyenek a testvérek. A 3 k i s világosságot a tápis körül, szögmérő szerint elhelyezett 3 gyertya képviseli. Jelenti a napot, holdat és a főmestert, azaz a bölcseséget, erőt és szépséget. Jelképileg a páholy is 3 kvalitáspn nyugszik. A bölcseségen – főmester, aki keleten ül; az erőn – I. felügyelő, ki nyugaton ül; a szépségen – II. felügyelő, aki délen ül. Ők gyűjtik meg a tápis körül elhelyezett 3 gyertyát is a munka megkezdése előtt e szavakkal: Bölcsesség vezesse munkánkat, – erő végezze, – szépség díszítse!

A tápris különféle figurákkal telehimzett takaró. Régen ezeket a szimbólumokat külön kirajzolták ülésről-ülésre, de 1766 óta állandó kelléke a műhely rendezésének. A Budapesten, a Podmaniczky és Vörösmarty utca sarkán lévő Szimbolikus Nagypáholy központi templomának tápisát pl. az egyik Teleky grófnő hímezte. A következő szimbólumok láthatók rajta: 1) lángoló csillag, mely A . . . W . . . E . . . N . . . E . . . M-et

jelenti, 2) mozaik (különbféle csodás adományok), 3) szögmérő (igazság, jog), 4) függő ón (II. felügyelő jelvénye, egyenesség), 5) vízmérő (I. felügyelő jelvénye, egyenlőség), 6) durva kő (a tanonc egyénisége), 7) csiszolt kő (a legény jelképe), 8) rajztábla (a szónok jelvénye, rend, tervszerűség), 9) körző, vakoló kanál, kalapács, 10) nap, 11) hold, 12) a J. és B. oszlopok, miniatűr-ábrázolásban.

A munkán a keleten ülnek a főmester, jobbján és balján a helyettes főmesterek, jobboldalt a szónok, baloldalt a titkár, s körülöttük a többi mestertestvérek, A B. oszlop alatt ül az egyik felügyelő, körülötte a legények, a J. oszlop alatt a másik felügyelő, mellette a tanoncok. A többször említett oszlopok alatt szedik össze a páholyban a szavazatokat is.

A páholy köteles a munkáknál a szövetségtanács által megállapított szertartásokat követni. Van első, második és harmadfokú munka, melyek mindegyikén a szabadkőművesek is csak felavatási fokuk szerint vehetnek részt. Ezenkívül tartanak gyász, oktató, vakoló (eszem-izsommal egybekötött ülés) munkát és nővérünnepet is. Ha valamelyik szabadkőműves a munkán bármi okból meg nem jelenik, bírságot fizet az özvegy persely és a rendelkezési alap javára.

Minden szertartásos munka rendje a következő: a) szertartásos megnyitás, b) az előző munka munkatáblájának (jegyzőkönyv) fényesítése (hitelesítése), ha az illető munka végén nem fényesítették, c) a nagypáholy tábláinak olvasása, d) egyéb táblák olvasása, e) tanácskozássra kitűzött tárgy, f) főmester közlései, g) körkérdés, h) az özvegy-persely körülhordozása

(adományok szabadkőműves célokra), i) ha szükséges,, a megtartott munka építőrajzának fényesítése, j) szer-tartásos berekesztés, k) az indítvány-zsák körútja. (VII. alaptörvény, 62. §.)

A munkán a főmester elnököl kötevényben és ka-lapáccsal kezében. A felszólalásnál az előadót kivéve senki sem vehet 5 percnél hosszabb időt igénybe. A páholy adhat ettől eltérőleg engedélyt. Beszéd köz-ben a szenvedelmes hang, a gesztikulálás, a szubjektív kitérés és az érvek reprodukálása kerülendő. A fel-szólalót senki sem szakíthatja félbe, csak a kalapács-vezető, aki a vita irányára és menetére ügyel, és a törvény védelmére a szónok, aki azonban a kalapács-vezetőt sohasem szakíthatja félbe. A felszólalók közül a keleten ülök a főmestertől, az oszlopok alatt ülök pedig felügyelőjüktől, illetve ennek interveniálására, szintén a főmestertől kérhetnek és kaphatnak engedel-met a felszólalásra. A kalapácsvezető és a két fel-ügyelő kalapácsütéssel jelzik, ha beszélni akarnak. (VII. alaptörvény, 75. §.)

Munka alatt a páholyba belépni tilos. A Nyíregy-háza keletén dolgozó Szabolcs (vörös) páholy ajtaján például e felírás olvasható: Ha kopogtatásra a tem-plomőr testvér a műhelyből jellel kopog, akkor várni kell, míg a műhelyben a belépést gátló szertartás vagy beszéd végetér és a templomőr az ajtót kinyitja. Ismé-telten kopogtatni nem szabad!

Érdekes, hogy volt már rá eset, hogy a hatóság közegei meglepetésszerűen megjelentek a páholyban, hogy annak munkáját ellenőrizzék. Ilyenkor valósággal be kellett törni az ajtókat, s miután a templomőr test-vér megadta a vészjelt, a páholy elöljárói úgy próbál-

lak a helyzet magaslatára emelkedni, hogy e felszólítással: jöjjenek, halljanak, ítéljenek! hellyel kínálták meg őket s olyan beszédeket improvizáltak, mintha ott csupa szamaritánusok üléseznének. Így történt ez 1735-ben Amsterdamban és 1743-ban Bécsben.¹⁸ S itt-ott sikerült is a rendőrséget félrevezetni.

Ahol a szabadkőműveseknek páholyházuk nincs, vagy a körülmények veszedelmesek, ott hamis címek alatt jönnek össze a legnagyobb titokban. Zilahon pl. iskolaügyi bizottság címén a város házában 10 értekezletet tartottak.¹⁹ Érdekes Mentornak is idevonatkozó reminiszcenciája: Megható volt, – írja – amint a XIX. század negyvenes éveiben a 31 még élő kőműves szent János napján hol Promontoron, hol meg a »Szép Juhászné«-nál mély pincében gyűlt munkára össze, hol hordókból állították össze a műhely oszlopait és ott a pincei sötétben áldoztak a világosság Géniuszának.²⁰

Hogy mikor végzik a testvérek munkájukat, erre a kérdésre a szabadkőműves káté (Tanonc fok) így válaszol: éjfélkor, mivel akkor a sötétség teljes. Értelme: délben, férfikorában, életének delén kezdi a szabadkőműves munkáját és éjfélkor végzi, amikor szemeire a halál éjszakája borul. Tény az, hogy minden páholy este ülészik. Az időközökre vonatkozólag ahány ház, annyi szokás. A Szabolcs páholy szabályának 10. §-a pl. erre vonatkozóan így rendelkezik:

¹⁸ Sullay: Szabagság-egyenlőség-testvériség, 76, 188. oldal.

¹⁹ Miklóssy István: A szabadkőművesség önleplezése. 89. oldal.

²⁰ Mentor: A szabadkőművesség. 42. oldal.

A páholymunka rendszerint június 15-től szeptember 15-ig szünetel. Szeptember és október, március és június hónapokban minden második kedden, a többi hónapokban minden kedden tartandó páholymunka. Ezenkívül a főmester saját elhatározásából bármikor, vagy legalább 7 tag Írásbeli kívánatára a tárgy megjelölésével rendkívüli munkát hívhat egybe.

Az ünnepi munkát rendszerint Ker. János, és János evangélista napján, a nyári és téli napfordulat idején tartják. Ezen dátumokhoz valami misztikus természet-kultuszukból folyóan nagyon ragaszkodnak. A János-ünnepély a kőművesség rózsaunnepélye, a szeretetből eredő egyesülés ünnepe, melynek értelme és magyarázata az Isis és Astarte, illetve az Adonis és Oziris pogány kultuszában keresendő.²¹ Érdekes erre vonatkozóan az 1914. évi nagygyűlésen Csukássy Jenő helyettes nagymester testvér következő meghívása: Az Észak és a Szepes páholyok nevében szólok hozzátok, kedves testvéreim! Az Észak és Szepes páholyok együttesen Jánosnapi ünnepi munkát fognak tartani június 28-án Újtátrafüreden. A munka a szabadban lesz, este pedig a nővérek bevonásával ünnepi vakolás. E két páholy nevében szeretettel hívlak meg benneteket erre a munkára. Jöjjetek el minél többen és dokumentáljátok ezzel a teljes szabadkőművesi összetartozás érzésének megléteit . . .

A puritánság és önzetlenség szépítő szereivel festi ki arculatját a szabadkőművesség akkor, amikor azt állítja magáról, hogy nem osztogat kitüntetések és

²¹ Pachtler: A szabadkőművesség titkos harca 269-291. oldal.

nem jutalmaz a munkáért, mert mindenért kárpótolja a páholy tagjait a főmester ezen kijelentése: testvér, megtetted kötelességedet! melytől, és a 3X3 megadott jel után felzúgó tapstól nagyon gyakran hangos a páholy. Az sincs minden érdekesség nélkül, hogy az egymás agyontámogatására alakult kölcsönös önszegélyző testvéri lánc tagjai tegeznek egymást, sőt volt rá eset, hogy bárók, grófok, szakácsok, lakájok, lovászok együtt művelték szívüket, lelküket, és pl. a varasdi műhelyben a gróf Draskovichok és a gróf Erdődyek testvéri csókot váltottak komornyikjaikkal. Sic!

Ha a páholy élete pang a tagok munkátlansága következtében, akkor ha a páholy felavatott volt, elaltatják, ha nem volt fölavatott, az esetben föllosztatják. Ha valami alkotmányellenesség, vagy szabálytalanság forog fenn, akkor felfüggesztik, vagy törlik a páholyt. Aki a páholyból önként kilép, az fedezi a páholyt és elbocsájtó levelet kap, aki renitenskedik, a szövetségből törlik, figyelmeztetvén azon fogadalom betartására, mellyel az illető kötelezte magát a szabadkőműves titkok, szertartások szigorú megőrzésére.

És most tárgyalásunk legszomorúbb és legmegdöbbentőbb passzusához értünk. S ez annak a konstataciója, hogy a Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy és az ennek védelme alatt dolgozó hazai páholyok a szabadkőművesség azon irányzatához csatlakoztak, melyet a francia Nagy-Oriens képvisel, s amely a progresszivitásban annyira ment, hogy a személyes Istenben való hitet sem tartja kötelezőnek tagjaira nézve. Ez a szomorú tény 1900-ban pattant ki, amikor az Alpina svájci nagypáholy körlevelet intézett a világ 250

nagypáholyához azon célból, hogy szabadkőművesség, mint világszövetség egységesebben szervezkedjék. Amerikából jött a lesújtó válasz, amint ezt a Quartier-La-Tente is beismeri, a következőkben: »A francia Nagy-Oriens az amerikai Egyesült-Allamok nagypáholyai által el nem ismerhető, mert 1877-ben alkotmányában megszüntette az új tagokra nézve azt a szükségességet, hogy Istenben higgyenek. A svájci-Alpina nagypáholyt és a Magyarországi Szimbolikus Nagypáholyt nem lehet elismerni, mert testvéri viszonyt tartanak fenn a francia Nagy-Orienssel.«²² Míg ugyanis az angol szabadkőművesség vallásos jellegű, a német filozofikus és erősen nemzeti, a magyar annyira vallásellenes és nemzetközi, hogy az angol és amerikai páholyok megtagadnak velük minden közösséget és egyszerűen zugpáholyoknak karakterizálják őket, – És ezekből a zugpályókból akarják irányítani a jövő Magyarországsorsát! Innen másznak elő azok az túlon-túl becézett varangyok, hogy felelőség nélkül benyálazzanak mindent, ami utjokba esik. Itt készülnek azok a jelszavak, amelyektől annyian megszedülnek, itt gyártódik az a sok theoria és programra, amelyet jólfizetett rikkancsok különféle alakban uton-utfélen kínálnak megvételre, s mi megvesszük, hogy progresszíveknek, liberálisoknak, demokratáknak, szóval a XX. századba beillő intelligens embereknek lássunk!

²² Miklóssij István: A szabadkőművesség önéleplezése. 10. oldal.

Föllebben a fátyol.

A szalamandráról mondják, hogy ahány oldalról nézik, annyiféle színű. Ilyen a szabadkőművesség is. Ha egyik formájában lejárja magát és csődöt mond, új alakot vesz föl; ha egyik fejét levágjuk, más nő a helyébe, mint a mesebeli sárkánynak. Megalapítói és minden időben fel-feltűnő mester-harcosai annyi filozófiai elmeéllel, pedagógiai érzékkel, taktikai virtuozitással, káprázatos logikával és sok ember- és lélekismerettel állították össze tanait, alkották meg szabályait, jelölték meg munkálkodásának eszközeit, hogy nagyon nehéz e borzalmas szekta lényegét és gyökerét kitapogatni. Amint H. G. Wels láthatatlan emberét a ruha és az általa véghezvitt rémtettek, úgy a szabadkőművességet is érzékelhetővé teszik ugyan szimbólumai és 200 év alatt elért eredményei, de az egésznek igazi lényegét a profánok előtt is, és a szabadkőművesek nagy része előtt is mélységes titok födi. Mert a szabadkőművesség saját tagjaival szemben is titkolózik.

Már abból a tényből, hogy minden foknak megvan a maga külön titka és hogy minden szabadkőműves csak a felavatási fokának megfelelő munkában vehet részt, továbbá hogy néhol, mint 1839-ben Belgiumban, a nagymester sincs olyan magas fokba beavatva, mint a neki látszólag alárendelt testvérek közül többen, végül hogy minden fokban külön fogadalmat

tesznek a kifelé következetes makacssággal letagadott titkok megőrzésére, következik, hogy a szabadkőművesség titokban dolgozó társaság. A legényfokú szabadkőműves káté erre vonatkozóan ezt írja: »a legénynek felvételekor meg kell fogadnia, hogy a szabadkőművesség azon titkait, melyeket a legényfokban megismert, szívébe fogja zární és sohasem fogja elárulni. Ha pedig e fogadalmának ellene cselekednék, sohase találjon munkát, sohase legyen egy falat kenyere, sem pénze, sem hitele, soha se részesüljön a házasság örömeiben és gyermektelenül szálljon sírba nyomorban és lelki gyötrelmekkel.« Ha valaki valamit a szabadkőművességből mégis elárul, az ellen a páholyból hajsza indul meg, melynek néha utolsó akkordja a gyilkok. Mazzini titkos utasításainak 30. cikkelye ugyanis ezeket mondja: azok, kik a titkos társulat parancsának nem engedelmeskednek, vagy a titkot elárulják, irgalom nélkül legyilkoltatnak. Ugyanazon büntetés sújtja tehát az árulót, mint az engedetlent. Így járt 1786-ban Pachard Londonban, 1826-ban Morgan William New-Yorkban, 1868-ban Eckert Emil Bécsben, akiknek gyilkosait sohasem sikerült kézrekeríteni, ámbár a nyomozás szálaí mindenütt a páholyok felé vezettek. Ilyen és ezekhez hasonló eseteknek hatása alatt mondották ki a XIX. század közepén az Unió legtöbb államában, hogy városi, tartományi és állami, valamint semmiféle egyházi állást nem nyerhetnek el oly egyének, kik valamely kőműves páhollyal összeköttetést tartanak fenn.²³

²³ V. ö. Sullay: Szabadság, egyenlőség, testvériség. 143-147.

Sokat lehetne beszélni ma is a szabadkőművesek félemlítéseiről, gáncsvetéseiről és bosszúálló aknamunkájáról, melynek – sajnos – sokszor eszközül adják magukat olyanok is, akiknek legelső sorban kellene küzdeni a szabadkőműves térfoglalások ellen.

A III. fokú, vagyis a mesterkáté csak a svéd rendszerű szabadkőművességről adja, de bizonyára mindegyikre érti az alábbi megállapítást; »a miszticizmus, mely körülveszi és amelytől a szövetség tagjai legnagyobb részben el vannak zárva, az exkluzivitás más páholyokkal szemben nemcsak érdekessé, de áldásthozóvá és termékennyé is teszi működését.« Vagyis a miszticizmus mindig nagyon szimpatikus elem volt a szabadkőművességben.

A titkosság a szabadkőművességnek legérzékenyebb és egyszerűen mint leggyanúteltőbb oldala lévén, csak természetes, hogy a csürés-csavarásban művész testvérek ezt kasírozzák el ügyesen olyan formára, amint azt a sztratégiai helyzet éppen megköveteli. Egyszer azt mondják, hogy a titok az együvértartozandóság érzésének növelésére való, s így ez a szabadkőművességben lélektani szükségszerűséggel érvényesül, máskor arra jó, hogy a testvéreket megkímélje azon »féktelen gyűlölet, káromlás, hazug és alávaló rágalmozás ellen, melyben nálánál sokkal hatalmasabb ellenségei részesítik – írja Scaurus.« (Megjegyzendő, hogy ők minden róluk szóló, nem szabadkőműves tollából származó írást ilyen argumentumokkal hisznek elintéztnek.) Néha minden titkosságot egyszerűen letagadnak, máskor az 1910. évi október 10-én nálunk járt Vandervelde Emillel mondják: »indokolt a szabadkőművesség sokszor megrótt titkossága, mert egyedül

ez teszi lehetségessé sok kiváló, de a kormánytól függő egyéniség számára, hogy meggyőződésének élhessen.«²⁴ Itt özönével tolnak elének azok a kérdések, melyeknek megvilágítása legjobban jellemzi a szabadkőművesség feltétlenül bravúros, de végeredményében mégis kétségbeejtően szánalmas tojástáncát.

Hogyan? Hisz' a kormánynak csak nem lehet kifogása az ellen a szabadkőművesség ellen, melynek alapszabályait maga hagyta jóvá!? Meg aztán a páholy, mint filozofikus, filantropikus és progresszív testület állítólag nem foglalkozik politikával, tehát a kormánytól függő viszonyba nem kerülhet!? És sajnos, Vanderverde testvérnek mégis igaza van!

Jelen fejtegetéseink kapcsán már említettük egyszer, hogy a Magyarországi Symbolikus Nagypáholy 1913-ban kiadott és 119 oldalra terjedő Alkotmányának 12 alaptörvényéből csak az I. 3 oldalnyi alaptörvény van kormányhatóságilag jóváhagyva, egész kötetet, 116 oldalt kitevő többi 11 alaptörvénye az Alkotmánynak azonban nélkülözi a hatósági jóváhagyást. Ez az I. láttamozott alaptörvény pedig olyan homályos, elasztikus és bizonytalan valami, hogy azt akármelyik madárvédő, gyermekeket felruházó, korcsolyázó vagy agarász egyesület is nyugodtan elfogadhatná zsinór-mértékül. A többi jóvá nem hagyott 11 alaptörvény karakterizálja az igazi szabadkőműves szellemet és munkát, s ezeket a §§-okat töltik ki a vakoló testvérek olyan tartalommal,

²⁴ Miklóssy István: A szabadkőművesség önleplezése. 118. oldal.

hogy a kormány ellenőrzése, joghatósága, és a társadalom kárhóztató Ítélete elől menekülendő Vanderfelde belga főmesterrel együtt tanácsosnak vélik a titkok ködébe való diszkrét beburkolódzást. Hogy pedig a páholynak minő kapcsolata van a politikával, erre vonatkozólag koncedáljuk, hogy a szabadkőművesek a pártpolitikát számúzik egymás közül, de hogy a páholyban politikai kérdésekkel nem foglalkoznának, azt többé tisztességes szabadkőműves nem- állíthatja.

Hogy milyen pikáns repedés van itt a lanton, azt legvilágosabban az Alkotmány II. alaptörvénycikk 10. és 13. §§. mutatják. A 10. §. Így szól: »A szabadkőművesek szövetsége, ennek története, elvei és céljai nem titkosak.« – A 13. §. pedig ezt mondja: »A beavatatlan sajtó útján általában, különösen pedig beavatatlan hírlapokban tilos közölni mindazt, ami a szabadkőműves szertartásra, ismertetőjelekre, szavakra és érintésre, a szabadkőműves írásmódra, és a nagy-páholy és a védelme alatt álló páholysok beleléletére vonatkozik. Valakinek szabadkőműves voltát, hacsak ő maga nem kívánja, vagy meg nem engedi, még a szabadkőműves sajtóban sem szabad közölni.« Az egyik §. szerint tehát nincs semmi titok, a másik §. pedig mégis a titkok megőrzéséről és védelméről intézkedik, különösen ami a páholy beléletét illeti.

Jellemző a szabadkőművesség titkolódzására az Alkotmány azon rendelkezése is, mely egyenesen az állam szuverén jogaiba való beleavatkozást jelenti. A VI. alaptörvény 8. §-a így hangzik: »A szabadkőművesek közt páholyösszejöveteleken történt, vagy szabadkőműves ügyekre vonatkozó összekülömbözéseket békebiróság által kell elintézni; ily ügyekben

az állami bíróság vagy hatóság jogsegélyének keresése szabadkőműves vétség.« Sőt ugyanezen alaptörvény 9. §-a hozzáfűzi, hogy profán ügyben való vizzálykodás esetén is kívánatos a békebíróság döntésének kérése, melyre vonatkozólag Winter Géza testvér a szövetség 1914. évi nagygyűlésén egy váltó-eset kapcsán azt az alkotmánymódosító javaslatot terjesztette elő, hogy a szabadkőművesek mindennemű profán ügyekben való vizzálykodás vagy egyenetlenkedés esetén is kötelezőleg döntsön a szabadkőműves bíróság. Hogy mi lett e kiegészítő indítvány sorsa, erre nézve nincs adatunk.

Mit titkolnak tehát a szabadkőművesek?

A formaságokon, szertartásokon és szimbólumokon kívül főképp az igazi célt. S ezt a profánok előtt abszolúte, ezeknek a szabadkőművesség tendenciájáról való reális meglátásait rágalomnak bélyegezván, a testvérek előtt csak relatíve, t. i. az illetőnek felavatási foka szerint.

Pachtler idézi többször említett könyvének 185. oldalán egy szabadkőműves írótól a következőket: hogy minden kellemetlenségnek, mely rendünk terveit nyilvánosságra hozhatná, elejét vegyük, minden felveendőt esküvel és a legtitkosabb s legiszonyatosabb büntetések félelmével kell törhetetlen hallgatásra köteleznünk; azonfelül pedig és az eskütől eltekintve tanaink lényegét allegóriáink segítségével mindenkor el kell rejtenünk és minden felveendőnek ismeretköréhez kell alkalmaznunk a morál azon részét, melyet vele előnyösen közölhetünk, és soha sem szabad őt a tetszése

szerinti osztályzatba fölvennünk, hanem csak azon fokozatba, mely képességeinek, melyeket előttünk eléggé tanúsított, megfelel.

A Der Signatstern c. szabadkőműves mű II. kötetének 226. lapján a titkokról ezt írja: ezekről nem adhatok semmi felvilágosítást egy szóval sem; akinek feljön az igazság, az előtt világos lesz, milyen öltözetben jár ez közöttünk; aki előtt pedig el van zárva a rend igazsága, annak bizonytalansággal mit sem használ, ha öltönyét megismerheti, mert ha azt hinné, hogy ruhájánál fogva megragadragadhatja, úgy járna, mint Putifár neje.²⁵

Még egyet! Mentor ajánlja figyelmünkbe Lessing alábbi kérdéseit. Miként van az, hogy egy testvér sem tudja a szabadkőművesség lényegét és igazi célját definiálni? – Azért, mert akik fölvesznek, maguk sem tudják, amit tudni vélnek, és azok a kevesek is, akik tudják, nem tudják megmondani. Szóval úgy tetteti magát mindenki, mintha tudná azt, amit nem tud.

Világos ezekből, hogy itt közönséges csalafintaságról és a titkoknak nagyon is átlátszó okoskodás mögé való rejtéséről van szó. A szabadkőműves titkok megfejtésének kulcsa ugyanis a szimbólumokban ke-
resendő.

Minden szimbólumnak kétféle tartalma, illetve értelme van. Az egyik a *manifeszt-tartalom*, amely amennyire szép, tanulságos és nevelő hatású, épp annyira világos is. A másik a *látens-tartalom*, mely amilyen veszedelmes és a fennálló társadalom

²⁵ Sullay: Szabadság, egyenlőség, testvériség. 77. oldal.

megváltoztatására irányuló, épp annyira rejtett is. Valakit s szabadkőművesség titkaiba beavatni annyit tesz, mint megmagyarázni neki a szimbólumok látens tartalmát. A manifeszt tartalom tetszetős, szívet-lelket nemesítő, önképzésre, jótékonyagra serkentő, s ezért van, hogy a laikusok közül és a kezdő szabadkőművesek közül is sokan nagyon csodálkoznak azokon a »rágalmakon,« amelyekkel a testvérületet illetik. A látens tartalom felfedezésére azonban nincs megérve ezidő szerint a tár-sadalom. Ennek igazi föltárása elriasztaná a kezdő-fokú szabadkőműveseket is, ezeknek a lelkét tehát először kellőképen meg kell művelni, elő kell készíteni azon pedagógiai eljárás szerint, mely a szimbólumok látens tartalmának mindig más, de egyre világosabb megmagyarázásában áll. Ezt a célt szolgálja a szabadkőművesség minden titkossága. Így értjük meg ezután, hogy ugyanazon szimbólumot minden szabadkőműves más és más szemmel néz, vagyis más és más értelmet olvas ki belőle az ő szabadkőművesi foka, illetve fölvilágosultsága szerint. Minél magasabb fokba beavatott valaki, annál tisztábban és határozottabban látja meg a szimbólum látens tartalmát. Azért mondják a szabadkőművesek, hogy a szimbólumok tökéle-tesebb és tartalomdusabb kifejezői a szellemnek, mint a szavak, mert ezek beszélnek hangtalanul, némán, ellenőrizhetlenül, titkosan, mindenféle nyelven kinek-kinek az ő szabadkőművesi lelke szerint. . . Így gyűl ki a világosság a páholyban!

Ezek alá a beszédes és mégis néma szimbólumok alá rejtí ez a borzalmas szervezet legföltettebb titkát, a nagy célt: a szabadkőműves világnézetnek meg-

felelő erkölcsi és materiális társadalmi szervezetre való törekvést, mely abban kulminál, hogy minden felsőbbség megsemmisítése és minden tételes vallás kiirtása után olyan társadalmi berendezkedést oktrojáljon rá az emberiségre, aminő en miniature a páholykormányzat. Ez világosabb fogalmazásban a trón és oltár felforgatását jelenti! Ez a szabadkőműves szimbólumok igazi látens tartalma!

Ezt a szabadkőművességnek így bevallani nem lehet, ezt tagadni, titkolni kell az utolsó csepp vérig, mert különben veszélyeztetve lenne a gonosz vállalkozásnak minden sikere. Sajnos azonban, a tényeket letagadni nem lehet. A szabadkőművességnek a világtörténelemben kimutatható eddigi eredményei, s az a sajátos módor, mellyel minden tételes vallást kezelnek, azt bizonyítja, hogy itt a tudományos adatok csoportosításával, következtetésekkel, szembeállításokkal, kétségek, támasztásával, az elégedetlenség szításával, gúnyjal, ha kell fenyegetéssel és erőszakkal az a cél: lejárni minden eszméi és tekintélyt, mely a szabadkőműves ideálok megvalósításának útjában áll!

S a szabadkőműves pedagógiának ez a pokolian kieszelt taktikája beválik. Páholyba tóduló, jóhiszemű intelligenciánk tragédiája abban foglalható össze, hogy mikor még csak kezdő szabadkőműves valaki és a páholy filozofálásától, jótékonysági hajlandóságaitól valósággal narkotizálva van, tiltakozik azon leleplezések ellen, melyek idő előtt felfedik előtte a nagy szabadkőműves titkokat. De később, mikor már beleérett a dolgokba, mikor már szabadkőművesileg eléggé meg van művelve és maga is rájön ezekre, akkor már nem

adódhatik számára lélektanilag sem az az eshetőség, hogy retrospektív visszagondolással megállapíthatná: jól mondták nekem annak idején, miről van itt szó, de most már én is ezt tartom helyesnek. S az áldozatból ha a »megművelés« jól sikerült, harcos szabadkőműves lesz, mert a meggyőződés és titok észrevevése között legtöbbször nincs prius, ha pedig a cél megismerése után az illető mégis kiábrándulna, akkor kénytelen csendben visszavonulni. Persze a szervezetnek nem árthat, mert köti az eskü és a fogadalom. Nagy hangsúllyal írta idevonatkozóan már 1841-ben egy német szabadkőműves folyóirat:²¹ »a római hierarchiának igazat kell adnunk; a szövetségnek célját, horderejét s ennek fontosságát előbb és tisztábban fölismerte s nézeteihez is hivebb maradt, mint magának a szabadkőművességnek sok tagja.« Vagyis az egyház még sok szabadkőművesnél is világosabban látja a szimbólumok látens tartalmát, és következetesen kivédi azokat az ütések, melyeket a páholy kalapácsával szántak neki – hálátlan gyermekei. Nincs tehát a szabadkőművességnél semmi titok, akárcsak az Ozirisz és Izisz kultuszban, ahol a fátyol föllebentése után a csupasz semmi lett az egyetlen szenzáció. A régi építő szervezetektől átvett külsőségeknek és szertartásoknak is csak allegorikus értelme van. A szimbólumokat a szabadkőművesség az első fokban az egyénre vonatkoztatja, hogy magát nemesítse, és a tökéletesség útján előre haladjon. A második fokban a társadalomra, mely tele van hibával, igazságtalansággal és így át-

²⁶ Deutsche Vierteljahrsschrift. V. ö.: Pachtler 16. oldal.

alakításra szorul. A harmadik fokban a szabadkőműves reformerekre és a lelki és világi hatalom azon megtestesítőire, kiknek megsemmisítése a szabadkőműves-ség diadalának napját hozza közelebb.

Ez az a titkos tantétel, és diadalmas szisztéma, amely szerint a szabadkőművesség lélekvadászása ma is történik. Pokolian van kieszelve az igaz, de nem annyira zárt és sikerült a maga miszticizmusában, hogy a veszedelmes tendenciák híg malterja itt-ott ki ne loccsanna belőle, jól mondta valamikor Leibnitz: a világot kormányzó isteni gondviselés meg nem engedheti, hogy a hazugság az igazság minden jelét magára öltse! Ezen féltve őrzött szisztémán kívül a szabadkőművesség céljának elérésére a jótékonyság és az egymás tűzön-vizen való támogatása mellett a tudományt használja még, mely téren a testvérek, meg kell adni, sokszor excellálnak. Azonban ezt is szabadkőművesi módon teszik; ami annyit jelent, hogy náluk a tudomány minden ágában az exakt eredmények nem magukban és magukért fontosak, hanem csak azért és annyiban, amennyiben szabadkőműves agitációra és a testvérek lelkének szabadkőművesi megművelésére alkalmasak. S ezen a téren minden valamirevaló intelligensebb litterátus szabadkőműves siet kifaragni a maga tégláját a humanizmus templomának felépítéséhez.

Ki az életbe!

A szabadkőművesség nemcsak theoriák és meddő plánumok gyártásával foglalkozik, és tagjait nemcsak tudományos előadások és ízletes menüvé! egybekapcsolt vakolások rendezésével delectálja, hanem siet mindenkor levonni elmékedéseinek gyakorlati konzekvenciáit is. A páholyban nem sokat adnak az utópiára és idealizmusra, hanem a testvérek érvényesülni és gyümölcsöket akarnak szedni minél sürgősebben. A szabadkőművesség legelső sorban egymás támogatására alakult hatalmi szervezkedés, s ebben a vonatkozásban már senki sem lehet közönyös irántuk – ártatlanok iránt, – mert azt minden elfogulatlan embernek koncedálnia kell, hogy a képesség, szorgalom, rátermettség, arravalóság és szabadkőművesi jelleg nem mindenkor és nem mindenben fedik egymást.

Nem a szabadkőművesség hatalmának, befolyásának és általában expanzív erejének indokolatlan túlbecsülésétől, de az élet mélyebb megismerésétől indítva kénytelenek vagyunk már itt megállapítani, hogy ez a szervezet annyira behálózta társadalmi, politikai és irodalmi életünket, hogy van város Magyarországon nem egy, ahol az egyszerű zongora hangoltatástól kezdve fel egész a jótekonycélú ünnepélyek és tudományos matinékig, vagy akárminő közigazgatási reformtörekvésig nem lehet másképp boldogulni,

érvényesülni és akármit is valóraváltani, csak szabadkőművesi patentírozással. Ha valaki van annyira merész, hogy nem szabadkőműves létére mégis kezdeményez valamit, ami közhasznú, szép, hasznos és altruista alapokon induló, akkor a páholy társadalmi agitációja révén valósággal leterrorizálja az intelligenciát az abban való részvételtől s így az egész iparkodás nevetséges fiaskót vall. Ha elvétele a páholy nélkül vagy ellenére mégis prosperál az a valami, akkor óvatosan, észrevétlenül, mint a katonák a trójai ló hasába, becsempészik magukat oda a testvérek is, s midőn már többségben vannak, egyszerűen magukhoz ragadják a hatalmat, s ráütik a kész eredményekre a szabadkőművesi pecsétet. Ilyen miliőben természetesen nem boldogulhat senki, aki nem szabadkőműves, s legyen akármilyen agilis tehetség, vezesse a közügyek akármilyen izzó szeretete, el fog vérezni, mint a melegebb, boldogabb országot kereső vándormadár a világító tornyok ablakrostélyain!

Minden akarásnál számolni kell a páholy felfogásával és álláspontjával, mely tagjainak legtöbbször egyöntetű, de mindig progresszív értelmű szavazatleadásával jut kifejezésre. A páholyban minden, a közügyekkel legtávolabbi összeköttetésben lévő személyi és d o l g i kérdést is megtárgyalnak, legyen az városi, megyei, társadalmi vagy politikai és megszabják minden testvérnek az ebben követhető magatartását, melyhez ha hűtelen lenne az illető, akkor saját szabadkőművesi lelkével szemben követne el árulást, mely természetesen retortziót von maga után. S a szabadkőművesi szervezettség és fegyelem minden terrorjával valósággal tobzódik ilyenkor.

Ki az életbe! ezt kiabálják hangtalanul a néma szfinxek. A Sas páholy első munkáján Paulus főmester nem régen az irgalmas szamaritánus világfájdalmával sóhajtotta a testvéri láncban: »a páholyok teremtőerejét, védő szellemét a páholyok tagjai vigyék ki az útra, az életbe, ahol a mi gyermekeink köntösét tépi a tüske és lábát vérezi a göröngy.«²⁷ – »Mert nem igazi szabadkőműves és embernek is gyenge és elítélendő az, aki csak a páholyban, csak egyszer egy héten szabadkőműves.«²⁸ A tanoncfokú káté 29. oldalán ezt sürgeti: a szabadkőműves sohase tévessze szem elől, hogy nemcsak a páholyban szabadkőműves, hanem a profán életben is. Még világosabban poentirozza a szabadkőművesség enémű álláspontját Graber László testvér, ki Ágoston Péter felszólalására reflektálván a Symbolikus Nagypáholy 1914. évi nagygyűléséről kiadott hivatalos munkatáblának szövegezése szerint így szónokolt élénk éljenzés és tapsok között. »Mindaddig, amig lehetséges az, hogy a páholyokban hirdessük a demokráciát, a felvilágosodottságot, a haladást, az általános választójogot, a kötelező állami ingyenes és felekezettelen népoktatást, és akkor, mikor arra kerül a sor, akár a képviselőházban, akár a törvényhatósági bizottságban kijelentsük, hogy a szekularizáció nem opportunus, és a felekezettelen népoktatás felforgatja a vallásfelekezetek békéjét, addig, míg csak a páholyokban hirdetjük a haladást, a felvilágosodást és a demokráciát, de künn a profán életben jobbról is, balról is

²⁷ Paulus: A hit, tudomány és haza. 21. oldal.

²⁸ Scaurus: A szabadkőművesség. 29. oldal.

uszályhordozói vagyunk olyan áramlatoknak, melyek csöndes egyetértéssel, megértő összműködéssel különböző hadállásokban oda törekszenek és azért küzdenek, hogy a progresszív eszmék valahogy meg ne valósuljanak, és hogy a színleges csaták megvívása után összerosolyogván elmondhassák: megtettük kötelességünket, nem a mi hibánk, hogy sem az általános választójogból, sem más radikális, progresszív reformokból nem lett semmi; mindaddig a Nagymester testvér lelkesítő szavai hiábavalók, a nagypáholy vezetőségének minden jóindulata kárbaveszett, ha nem fogja gyakorolni azt a fegyelmi jogot, azt az erkölcsi törvényt, hogy minden szabadkőműves az tartozik lenni a profán világban, ami benn a páholyban. (Munkatábla 7-8, oldal.)

Alkalmunk van ennél még klasszikusabb bizonyítékokkal szolgálni! S ezt a Szabolcs páholy azon főmesteri körleveléből vesszük, melyet 1913. évi december 3-én dr. Popini Albert akkori főmester küldött szét a testvéreknek abból az alkalomból, hogy a Szabolcs páholy szabálya kinyomatva elkészült és szétosztott. E cirkuláré 2-ik oldalán nyomtatott betűkkel ez olvasható. »A páholy munkáin, mint valami kaleidoszkópban, vonulnak el a testvérek szeme előtt az életbe vágó aktuális kérdésekkel karöltve a szabadkőművesség örökérvényű nagy kérdései. A páholy munkáin válik vérévé a testvéreknek az önfegyelem és az ebből folyó közös fegyelem, amelynek nagy eredményei a városnál és a vármegyénél máris aratott és a sötétség embereinél nagy megrökönyödést keltő győzelmeink. A

Szabolcs páholy csak úgy lehet a szó szoros értelmében úrrá Szabolcsvármegyében s annak eredményeként úgy oldhatja meg sorban a legtisztább altruizmuson nyugvó nagy föladatait, ha az egész vármegyéjét-meg átfonja a testvérek hatalmas láncával, és ha annak a láncnak minden szeme át meg át lesz hatva attól a mindennek fölélje helyezett kötelességérzettől, hogy amit a páholy a városra, a megyére és az egész magyar szabadkőművesség nagy kérdéseire nézve határozott, azt követnie kell a legtitkosabb szavazásnál is ingadozás nélkül, mert ha azt nem teszi, a saját szabadkőművesi lelkével szemben követ el árulást. – Ez nemcsak Nyíregyházán van így, hanem mindenütt, ahol agilis, vagyis vörös páholy zsarnokoskodik. S hogy ez a megcáfolhatatlan kijelentés mennyire szabadkőművesi lélekből íródott, s mennyire az egész szervezet programja ez, mi sem bizonyítja jobban mint az a tény, hogy a Szabolcs páholyt 1913. óta fel nem oszlatták, sőt dr. Popini Albertet azóta egyik nagymester-helyettesnek választották meg a Symbolikus Nagypáholynál. Ehhez nem kell több kommentár.

Mi történik azonban akkor – kérdezzük, – ha például az a szabadkőműves a profán életben főispán országgyűlési képviselő, polgármester, tanár, újságíró stb.!? AZ tehát, hogy az illető minden intézkedésében, beszédében, magyarázatában, cselekedetében, parlamentben, városházán, megyegyűlésen, kadetrán, íróasztal mellett mindenben a szabadkőműves érdekeket,

szempontokat és megállapodásokat tartja szem előtt és így a közérdek és a polgárság differenciált érdekeinek szolgálata helyett nagy körültekintéssel egyedül és kizárólag a szabadkőművesség pártérdekeit szolgálja. Mert vagy jó szabadkőműves az a köztisztviselő, vagy nem. Ha igazi páholyszellem és fegyelem lett úrrá felette, akkor nem lehet pártatlan hivatalnok és a köznek önzetlen munkása, mert vakon, kell követnie a páholyban összekalapált megállapodásokat, ha pedig pártatlan munkása akar lenni a köznek, akkor már ipso facto nem lehet jó szabadkőműves, mert akkor emancipálnia fogja magát a páholy megállapodásai alól, amit viszont a szabadkőműves fegyelem nem enged meg. Így állítja a szabadkőművesség közpályán működő tagjait azon dilemma elé, melynek csak egyetlen megoldása van, s ez az, hogy a szabadkőművesség és a közhivatali jelleg inkompatibilis.

Valahányszor a profán sajtó egy-egy konkrét eset: kapcsán rámutatott ezen inkompatibilitásra, mindannyiszor vagy fölmentették az illető előkelőbb közhivatali állást betöltő testvért a páholyban való megjelenés kötelezettségétől, vagy páholyfedezés lett a dolog vége, de minden esetben gondoskodtak a szervezet fullajtárjai arról, hogy az ilyen szabadkőművesnek is tudomására jussanak fontosabb kérdésekben a páholy megállapodásai.

A profán életben való eredményes szereplés az, amit a nagypáholy méltányolni szokott. Az 1914. évi nagygyűlésen a szövetségtanács javaslatára a Magyarországi Symbolikus Nagypáholy tiszteleti tagjaivá választotta a következőket: Somogyi Gyula testvért, a

Szabolcs páholy tagját, aki évtizedeken át egyedüli harcosa volt a szabadkőművességnek Nyíregyháza keletén, és akinek igen nagy része van abban, hogy ott most a szabadkőművességnek erős vára van; Beniczky Árpád testvért, a Losonczi keletén dolgozó Phönix páholy főmesterét, a szabadkőművesség ügyében egy fontos profán ülésben történt bátor állásfoglalása elismeréseképpen; Kenézy Gyula testvért a Körösi Csorna Sándor páholy főmesterét, a debreczeni egyetem létesítése, mint kultúraterjesztés, tehát igazi szabadkőműves működés elismeréseképpen stb. . . ²⁹ Miklóssy említi ezen kívül, hogy a Szeged keletén dolgozó Árpád-páholy, hogy a város közgyűlésein a szabadkőművesek egyértelmű s tervszerű működése biztosítva legyen, megalkotta a törvényhatósági bizottsági páholytagokból a közügyi bizottságot; továbbá, hogy a Szabolcs páholy a klerikalizmus ellen nem csupán a helybeli sajtóban harcolt, hanem azáltal is, hogy az egri káptalannak azon törekvését, hogy emberei virilista jogon a megyei bizottságba jussanak, igyekezett megakadályozni. ³⁰ Ebből mindenki fogalmat alkothat magának arról, hogy mi mindent vesznek kalapács alá a páholyok sötét odúiban.

Sok szót és tintát fecséretek már el a szabadkőművesek azon tény letagadására, hogy ők politikával ű'Űi foglalkoznak, de ez sohasem sikerült nekik,

²⁹ Munkatábla a Magyarországi Symbolikus Nagypáholy 1914. évi nagygyűléséről. 13. oldal.

³⁰ Miklóssy: A szabadkőművesség önleplezése. 86-89. oldal.

legfeljebb azok előtt, akiknek halvány sejtelmük sincs a páholyok machinációiról, igaz, hogy az Alkotmány II. alaptörvényének 6. §-a kimondja, hogy a szabadkőművesek szövetsége tiszteli tagjainak vallási és politikai meggyőződését és kizár gyülekezeteiből minden vallási és politikai vitatkozást, de ez csak az u. n. pártpolitikára vonatkozik, mely kortes civódásaival csak gyengíthetné a páholyok erejét. Az igazi munkáló és dolgozó politika azonban valósággal éltető szelleme és fő munkatere ennek a hatalmi szervezetnek minden időben. A brüsseli Nagy-Oriensben a nyári napfordulati ünnepen már 1854-ben így szónokolt Boulard Gyula testvér; »A szabadkőművességnek nemcsak joga, hanem kötelessége is vallási és politikai kérdésekké! foglalkozni, meri csak így érhetjük el azon elméletek megvalósítását, melyekkel foglalkozunk.«³¹ S ezen programukhoz híven a világtörténelem tanúsága szerint a szabadkőművesek csinálták meg a francia forradalmat, mely valósággal szabadkőművest fölavatásban részesüli, Belgiumnak Hollandiától való elszakadását, III. Napoleon Sedánját, II. József török háborúját, a pápai állam megszüntetését, a köztársaságokat, a szekularizációt, nálunk az egyházpolitikai törvényeket stb. . . stb. . . mely eredményekkel a szabadkőművesség nyíltan is dicsekszik, de ugyanakkor pár sorral később tagadja, hogy a páholy politikával foglalkoznék. Itt azonban nem segít semmiféle rabulisztika sem! A Szabolcs pánoly 1911-ben »lelkesen osztotta« az Unió páholy álláspontját, mely szerint: »a szabadkőművességet mindig ki kell vinnünk

³¹ Pachtler: A szabadkőművesség titkos harca. 308. oldal.

a politikába is, de a politikát sohasem szabad behoznunk a szabadkőművességbe.«³² Ugyanezen munkatábla hangoztatja: »Egy a vágyunk, amiért vállvetve küzdünk, ha különböző esz-
közökkel is; egy a célunk, amely felé iparkodunk, ha különböző utakon is: az új Magyarországnak demok-
ratikus, s z a b a d k ő m ű v e s a l a p o n v a l ó f e l é p í-
t é s e!« Ha ez mind nem politika, akkor a havasi pász-
tor tiiinkózása valóságos külügyi expoze.

Politikával való foglalkozás miatt állott elő sza-
kadás pár évvel ezelőtt a szegedi Tisza és Árpád pá-
holyok, a debreczeni Haladás és Körösi Csorna Sándor
páholyok között, jeléül annak, hogy az ilyen kérdé-
sekkel való foglalkozás a szabadkőművességtől ma
sem idegen. Ágoston Pétertől való azonban erre vo-
natkozóan a legplauzibilisabb és egyben legszabadkő-
művesebb argumentumunk. Mikor a szabadkőműves-
ségnek a polgári jogok kiterjesztése, nevezetesen az
általános választójog megalkotása körül kifejtett küz-
delmeiről szólt, 1914-ben a Nagypáholy templomá-
ban az évi jelentés kapcsán így beszélt: »A Nagy-
páholy – nehogy a politika v á d j a i l l e t h e s s e
őt – nem akarta külön kiemelni azt, hogy ti szabad-
kőművesek, testvérek, nem tettétek meg köte-
lességeiteket. Én nagyon jól tudom azt, és ha
mód volna rá és ha nem volna feszélyezve azon hely
által, amelyet a nagymester testvér elfoglal Magyar-
ország szabadkőműveseinek vezetésében és ha vele
n é g y s z e m k ö z t b e s z é l n é t e k m i n d a n n y i a n k ü-
lön-külön, megmondaná nektek, hogy igen is ezt

³² Szabolcs □ 1911. dec. 7. kelt táblája. 8. oldal.

a k a r t a v e l e m o n d a n i . « Ezen a beismerésen csakugyan rajta van a szabadkőművesi fémjelzés!

Történelmi példák vannak arra is, hogy midőn előkelő politikai állású szabadkőművesek megértették a szervezet intencióit és a szymbolumok látens tartalmát, különösen politikai vonatkozásban, otthagyták a páholyt. Így tettek Frigyes, orániai herceg Németalföldön, Fülöp Lajos orleansi herceg Franciaországban, Staffart Belgiumban, báró Haugvitz államminiszter Poroszországban és 1794-ben Nándor braunschweigi herceg, valamennyien nagymesterek. Ez utóbbi szabadkőművesi magasfokú hatalmát a páholyok feloszlására akarta felhasználni, de nagy mementója pusztában hangzott el: Nagymesteri körlevelében, mely az ő utolsó kalapácsütése volt, írja: »mindazon politikai és erkölcsi zavarokat, melyek most a földet elárasztják, egyletünk visszaélése és titkaink félremagyarázása szülte. Olyan rombolást szemlélünk, melyet kezeink rendezni többé nem képesek. Ezért elbocsájtjuk kőműveseinket a munkából. Ez utolsó kalapácsütéssel ledöntjük templomunk oszlopait. . . . Áthatlan sötétség boruljon e romokra és takarja el azokat az avatatlan kutató szemei s a rosszakaratú csalók előtt késő nemzedékig. . . .«³³ Persze nem hallgatott rá senki, s folyik tovább a vakondok munka és az alapszabályellenes politizálás belügyminiszteri jóváhagyással!

A szabadkőművességnek politikával való foglalkozására legjobban jellemző azonban az Olaszország és a monarchia között fennálló 33 éves szerződéses megállapodást fölrugó olasz háború, melybe egyenesen

³³ Sullay: Szabadság, egyenlőség, testvériség. 28.,31. oldal.

a szabadkőművesek hajtották bele a szerencsétlen Itáliát. A Világ 1911. július 4-iki számában kimondotta: az igazságért nem szabad mindig az igazsággal küzdeni, s azok az igazi hősök, akik a hazugságot is fegyvertárukba iktatják. A szabadkőműves erkölcsi-kódex ezen tantétele szerint, midőn San Giuliano után a szabadkőműves Sonnino lett a külügyminiszter, és Barrere francia nagykövet nehéz milliókkal megvesztegette az olasz sajtóorgánumokat, a páholyok hitvány terrorjának semmi sem állhatott útjában. A Budapesti Hírlap, Az Est, az Alkotmány 1915. év májusi számai tele vannak olyan híradásokkal, hogy kilenc hónapon át zavartalanul, sőt favorizált szabadsággal izgatta az olasz tömegeket Franciaország szabadkőműves ágens hada, s miután a páholyok szigorú utasításokat adtak a szabadkőműves politikusoknak és államférfiaknak, az olasz Nagy Oriens áprilisban végre megfújta a nagy riadót azon kiáltvánnyal: »Mi követeljük a háborút a két; középponti hatalom ellen, amely a haladással szemben a barbárságot képviseli. Az emberiség nevében akarjuk a háborút Németország ellen. Olaszország igaza nevében akarjuk a háborút Ausztria ellen. Szabadkőművesi hitvallásunk nevében is követeljük a háborút!«³⁴

Midőn a szabadkőművesség botrányos háborús uszítását és hatalmi handabandázását már nem lehetett tovább agyonhallgatni a magyar szabadkőműveseknek sem, Bókay Árpád nagymester holmi tréfás distinckcióval akarta a szerencsétlen fehérre mosni, de ehhez még

³⁴ Burján Károly: Az olasz szabadkőművesség háborúja. 4-7. oldal.

a páholyokban is sápadtan mosolyogtak. A politizáló szabadkőművesség örökre blamáltamagát. Szóta folyik a vér, a hitszegő olaszoké is!

A háború rombolásai és pusztulásai között sem maradt tétlen a szabadkőművesség. Tábori páholyokat tart fenn, a kudarcot a klerikalizmus nyakába varja azzal, hogy a pápa békeszózata gyöngíti az antant harci kedvét, miközben ráér arra is, hogy háborús szabadkőműves kongresszusokat tartson. A Magyar Távirati Iroda 1917. jul. 14-iki jelentése szerint Lebry képviselő a párisi szabadkőműves kongresszus előadója ezekben körvonalozta a szabadkőművesi hadicélokát: »a habsburgi birodalom adminisztratív szervezete által elnyomott valamennyi nemzetiség megszabadítandó, azután pedig egyesítendő azokkal az államokkal, amelyeket ezek a nemzetiségek népszavazás útján megjelölnek!« Szóval a szabadkőművesek nem politizálnak!

Ma már az olaszok is tudják, hogy a szabadkőműveseknek köszönhetik azt a romlást és veszedelmet, melyet a háború zúdított a nyakukba, s azért a népboszúja érte azt a kőművességet, mely Anderson Konstitutionsbuch-ja szerint vallja: azon testvér, ki az állam ellen föllázadt, ezenkívül azonban semmi vétéséget sem követett el, a páhollyal feloldhatatlan összeköttetésben marad; és a mi 1917. őszi győzelmes offenzívánk után meggyilkolta Ballorit, az egyik fő szabadkőműves háborús uszítót; míg Carlo Rudini márki a nép bosszúját elkerülendő, öngyilkos lett.³⁵

Végezetül figyeljünk meg egy jelenetet, melyet a Pester Lloyd után a Szabolcsi Hírlap 1914. évi 70-ik

³⁵ Az Est, Alkotmány 1917. november 7. száma.

száma így rajzol meg Bachruch Károly udvari tanácsos és nagykereskedő belgumi kalandjáról.

A hadüzenetek feszült óráiban Bachruch ur kintjárt, nejevel Belgiumban, ahonnan több osztrák magyar és német alattvaló haza akart térni vele, együtt, érezvén a közlőgő háború veszedelmét. Troupin belga őrnagy volt megbízva az útlevelek átvizsgálásával. Az őrnagy Bachruch útlevelét rendben találta, de a csoport többi tagját nem s ezért energikusan így szólt:

— Az urak nem tudják magukat igazolni, a belga állam fogságában maradnak.

— Nos, akkor én is köszönöm útlevelemet, jegyezte meg nyugodtan Bachruch, de én barátaimat nem hagyom cserben. Én és feleségem is itt maradunk.

Az őrnagy rápillantott a beszélőre. Megérezte, hogy nem mindennapi emberrel van dolga. Valami sejtetem kezdett benne derengeni az idegen nemes magatartására. Egy pillanatig vonakodott, azután odalépett Bachruch úrhoz, ránézett, előre nyújtotta jobbát, hogy így fejezze ki nagyrabecsülését előkelő magatartásáért. Megszorította kezét, s a kézszorításnál az egész világ szabadkőműveseinek ismertető jelét adta meg neki. Bachruch viszonzta a jelet, s ilyen formán tudatta, hogy ő is szabadkőműves.

Az őrnagy szemében a meghatottság könnyei gyűltek. Átölelte az idegent, mint testvéri, és most már német nyelven ezeket mondotta:

– Uraim! köszönjék honfitársuknak, önök szabadok . . .

Ez az! Ellenséges országok ellenséges emberei

találkoznak. Az egyiknek hazafias és katonai kötelessége lenne a könyörtelen szigor, a másiknak sorsa lenne a fogság. Kezet fognak, jelet váltanak, azután egy ölelés és nincs többé sem kötelesség, sem haza, sem nemzet, sem ellenség, hanem ki-ki elfelejtve mindent, szabadkőművessé válik. Így érvényesül a szabadkőművesség kifelé!

A szabadkőművesség és a vallás.

Christopher Wren, a szó régi értelmében vett szabadkőművesek utolsó nagymestere és a londoni szt. Pál templom építője II. Károly király rendeletére az angol fővárosban egy hatalmas oszlopot tervezett, mely azt a »történelmi tényt« volt hívatva hirdetni a késő nemzedéknek, hogy amint egykor Néró császár idején a keresztények Rómát, úgy gyűjtötták föl 1666-ban a katolikusok Londont. Ez oszlopról készítette a híres Pope a következő találó verset:

»Hol London oszlopa a felhőkig nyúlván,
Mint egy betyár, fejét föltartja – hazudván ... «³⁶

Ugyanilyen fölemelt fövel és sztentori hangon hazudja világgá a Symbolikus Nagypáholy Alkotmányának 5-ik és 6-ik §§-aiban: »a szabadkőművesek szövetsége a lelkiismereti, a vallási és a szellemi szabadság erkölcsi alapelveinek hódol és kárhoztat minden kényszerrel, mely ezt a szabadságot veszélyezteti és bármely meggyőződésnek, hitnek vagy gondolkodásnak minden üldözését... Tagjaitól hitvallást nem kíván, tiszteli tagjainak vallási és politikai meggyőződését és kizár gyülekezeteiből minden vallási és politikai vitát.*

³⁶ Cobbet Vilmos: A prot. reformáció históriája Angliában és Irlandban. IV. k. 39. oldal.

Mert hogy egyeztethető össze ez a szemérmetlen falsum a szabadkőművesség azon törekvésével, mely a társadalmi rend megváltoztatásában csúcsosodik ki, mikor ez az átalakítási törekvés elsősorban politika és politikai eszközök nélkül el sem képzelhető egyrészről, másrészről pedig feltétlenül és szükségképpen érintenie kell a vallás területét is. Mikor Proudhon azt mondja, hogy a jelenkori politika alapjaiban mindenült theológiát találhatni, ez azt is magában foglalja, hogy mindenféle új társadalmi berendezkedésnél számolni kell a politika és vallás nagy kérdéseivel. A szabadkőművesség, hogy a kormányhatósági ellenőrzés kellemetlenségeitől megszabaduljon és tervei keresztülvitelének útjából minden akadályt elhárítson, alapszabályának fönti fogalmazásával igen átlátszó taktikával tagjaínak azon naiv hiedelmére épített, hogy a szabadkőműves program megvalósításának módozatai között az a lehetőség is adódhat, hogy mindaz sikerül a politika és a vallással szemben való állásfoglalás nélkül is. Igen szerencsétlen illúzió! A dolog úgy áll, hogy a szabadkőművesek valamint a pártpolitikát, úgy a felekezeti torzsalkodást is kerülik, mert ez gyengítene a páholy erejét, megbontaná annak egységét, s ilyen értelemben igaz az, hogy kizárnak gyülekezeteikből minden vallási vitát. De amint az alkotó, a munkáló politika főmunkatere a testvéreknek minden időben, úgy egyek ők abban az igyekezetben is, hogy minden tételes vallást lejárjanak, feleslegessé tegyenek és kiirtsanak. És ezt a páholyok azáltal érik el, hogy egy vallást sem vesznek komolyan, egy vallást sem tartanak igaznak.

A lelkiismereti, vallási és szellemi szabadság er-

kölcsi alapelveiről való fecsegés is csak a róka himnusza a sajtót tartó hollóhoz. Mert – kérdezzük – az a tajtékozó terror, mellyel a szabadkőművesség tagjait kifelé a páholymegállapodások betartására kötelezi az eskü, a fogadalom és a szabadkőműves fegyelem eszközeivel; vagy az a vihar, mely akkor tört ki, midőn Murat herceg és nagymester a francia szenátusban a pápa világi uralma mellett szavazott, és amely miatt a Nagy Oriens ki is csavarta kezéből az arany kalapácsot, talán lelkiismereti, vagy szellemi szabadság? Az, de hóhérkézben! Vagy az a meztláboskodó hang, mellyel a Világ, Új korszak, Úttörő, Szabadgondolat, XX. Század, Kelet, Progresszió, Dél című hárompontos sajtóorgánumok legyaláznak, kicsúfolnak minden tételes vallást, mit bizonyít? Azt, hogy a szabadkőművesek között a vallás az ebek harmincadjára jutott.

A Világ 1911. évi január 15. száma világosan ki mondja: aki a vallást ma komolyan veszi, az vagy éhen hal, vagy a bolondok házába kerül. Ugyanezen lap 1917. évi 104. számában idézi Nagy Frigyes porosz király egy mondását, mely a leghatározottabban mutatja azon helyet, melyet a szabadkőművesség a vallásnak szánt. Mikor ugyanis a boroszlói protestánsok olyan, értelemben írtak fel a királyhoz, hogy az a legjobb alattvaló, aki a legvallásosabb, Nagy Frigyes állítólag ezt válaszolta Zedlitz minisztere által a konzisztóriumnak: »Őfelsége nem hajlandó államának biztonságát a l a t t v a l ó i n a k b u t a s á g á n fölépíteni.« Ez az! A szabadkőművesek a vallást butaságnak tartják, az emberi boldogulás legnagyobb akadályának tekintik, s ezért van az, hogy »nemcsak az erdőknek és siva-

tagoknak emberhúsrá éhes fenevadjai ellen, hanem a társadalomnak sötétben ólálkodó és emberi lelkekre vadászó bestiái ellen is« harcot hirdetnek, amint a Szabolcs bevallja.³⁷ Hogy miként fér mindez össze a kényszer és üldözés kárhoztatásának előbb hangoztatott elvével, azt csak a tápis lovagjai tudnák megmondani egyik őszinteségi rohamukban.

Azt mondtuk, hogy a szabadkőművesek egy vallást sem vesznek komolyan, egy vallást sem tartanak igaznak. Nem kis cinizmussal teszi fel erre vonatkozóan a kérdést pl. dr. Popini Albert egyik propagatív füzetkéjében: »ki tudná, vagy ki merné megmondani, hogy melyik az egyedül igaz vallás?«³⁸ S mivel mindegyik igaz, mert a meggyőződéses ember a magáét legalább is annak tartja, vagy – ami ezzel egyet jelent – mivel egyik sem igaz, mert az egymásnak ellentmondó vallások mindegyike nem lehet igaz, a szabadkőművesség nem kér egyikből sem, elvet minden pozitív, tételes, kinyilatkoztatáson alapuló vallást és ebből folyó erkölcsi törvényt, és zsinórmértékül a tisztán emberi erkölcsi törvényt fogadja el. (II. Alaptörv. 2. §.) Vagyis erkölcsi törvényt kinyilatkoztatott vallás nélkül.

Nem lehet célunk itt theologiai vitát rögtönözni, de azt minden intelligens embernek meg kell éreznie, hogy a vallás és erkölcs a legszorosabb összefüggés-

³⁷ Szabolcs tv. :. és t. :. táblája, 1911. év december 7, 10 oldal.

³⁸ Dr. Popini Albert: A szabadkőművességről. 9. oldal. V. ö. Lessing: Náthán-ját.

ben vannak egymással. Ha csak nem akarunk különbséget tenni kaszinói nagy becsület, és polgári szimpla becsület között, be kell látnunk azt, hogy kiki becsületes csak a vallás parancsainak betartásával lehet még abban az esetben is, ha az illető a vallást nem veszi komolyan. Az erkölcs vallás nélkül gyümölcs termőfa nélkül, gyermek apa nélkül, emeletes ház földszint nélkül, mert az erkölcsi törvénynek sanctiót, annak örökérvényűséget a kinyilatkoztatott vallás és a személyes Istenben való hit kölcsönöz. A tisztán emberi erkölcsi törvény csak a páholyban összehajcsolt »csodabalzsam,« melyet senki komolyan nem vehet, senki örökérvényűén magára kötelezőnek nem ismerhet, mert ennek alapja nem a változhatatlan kinyilatkoztatás, hanem emberi észelvek, fejlődésben lévő szociológiai megállapítások, melyekről Ibsen is megmondotta: minden »igazságnak« van élete, mely maximum 20-30 év, s azután következik a halál.³⁹ így a tisztán emberi erkölcsi törvény fundamentumával, az emberi ész által fölállított tan-
tétélekkel együtt fejlődésnek, változásnak lévén alávetve, elveszíti kötelező erejét, mert miért terhelném én magamat m a olyan törvények betartásával, melyek 50, 100 év múlva, vagy a tudás haladásával megdőlnék, tehát nem lesznek érvényben. – Ezzel szemben a személyes Isten kinyilatkoztatásán alapuló erkölcsi törvény, melynek kódexe a sinai 10 parancsolat, a maga változhatatlanságával és minden időben egyetemesen kötelező erejével lehet csak a becsület alapja, és azon fundamentum, amelyre min-

³⁹ Ibsen: Népgyűlölő.

denkinek állania kell, még a becsületes szabadkőművesnek is.

És a páholyok szabályzata elméletileg a személyes Istenben való hitet és a kinyilatkoztatott vallást mégis feleslegesnek tartja, amit azon látens értelmű paragrafusában mond ki, melyben a semmi komoly sanctióval nem bíró tisztán emberi erkölcsi törvény elfogadásának szükségességét hangsúlyozza kizárólagosan. Micsoda gúnyt és lenézést foglal ez magában azokkal szemben, akik a vallást megbecsülik, komolyan veszik, s abban keresik megnyugvásukat és boldogulásukat! Olyan a szabadkőművesség tisztelete a vallás iránt, mint Könyves Kálmáné a boszorkányok iránt ... de *strigis, quae non sunt.* ..., még említés se tétessék róla!

Különben a szabadkőművesség egy kétesértékű vallás-filozófiai eredménnyel is dicsekszik. Azzal nevezetesen, hogy míg a katolicizmusban a vallásnak úgy a tartalma, mint az alakja isteni, és a protestantizmusban a tartalom isteni, az alak emberi, a szabadkőművesség odáig emancipálta magát, hogy benne úgy a tartalom, mint az alak emberi. S ez szerte a fejlődés helyes iránya. »A protestantizmusnak is vagy vissza kell térnie a katolicizmushoz, vagy önkéntesen fele utján kell megállania, vagy előre haladva a szabadkőművesség terére kell lépnie.«⁴⁰

És mikor a szabadkőművesek látták, hogy, sajnos, ez nem következik be, elővették a másik receptet és azzal tetszelegtek maguknak, hogy ők lesznek azok, akik a hitszakadás által szétszakított kötelékeket a

⁴⁰ Latomia IV. k. V. ö. Sullay 128. oldal.

testvériesség alakjában ismét összefűzik, lévén az a törekvésük, hogy »a szimbólumok és dogmák iránt könnyen felizgatható érdeklődést egy titokteljes kultusz által a felekezeti vélemények vitájából, az észben gyökerező összhangzó erkölcsi parancsokra átvigyék, és hogy az egyház tana és szokásainak erőtlenségét erkölcsi alaptörvényekkel és társasági formákkal pótolják«. ⁴¹ Szóval a szabadkőművesség lesz a vallások között a nagy békekövej, s mint ilyen, természetesen vallási kérdésekkel nem fog foglalkozni!?

A pozitív hitű protestantizmus ezekre a kétesértékű megállapításokra és szirén hangon elzengett csábításokra azzal felelt, hogy az 1745-ben Hannoverben és 1872-ben a németországi Kammin-ban tartott konferencián kimondotta, hogy oly prédikátor, ki szabadkőműves lett, szigorúan megfeddessék és felhivassék arra, hogy szabadságát azonnal szerezze vissza, és az ott divatozó szokásokról mondjon le; jövőre nézve pedig minden lelkésznek szigorú büntetés terhe alatt tiltassék meg a belépés, mert a keresztények a szentírásban a szeretetnek olyan erős kötelékét bírják, hogy másra nem szorulnak. ⁴² Ilyen értelmű határozatot akart provokálni Kubinyi gömöri főispán a hazai ág. hitv. evangélikusoknak ezelőtt két évvel tartott budapesti tanácskozmányán is, de indítványát a lutheránus szabadkőműves nagyhatalmasságok egyszerűen – elsikkasztották, úgy, hogy az tárgyalásra nem is került.

Érdekes, és minden fejtegetésnél beszédesebb do-

⁴¹ Pachter: A szabadkőművesség titkos harca. 21. oldal.

⁴² Pachter: u. o. 122-124. oldal.

log történt azonban 1872 nov. 1-3-áig az olaszországi Lucarno faluban. A szabadkőművesek titkos kongresszust tartottak, amelyen a magyar páholyokat Kosuth Lajos, a svájciakat pedig Klapka György képviselte, s ezen a gyűlésen a különféle forradalmi témák mellett arról is tanácskoztak: milyen új kultusszal kellene a katolikus vallást pótolni.⁴³

Maguk a szabadkőműves káték is elismerik, hogy vallási kérdések miatt többször állott elő szakadás a páholyok között. Így a keresztény hitvallás elfogadása, vagy el nem fogadása miatt szakadtak el az eklektikusok Frankfurtban az angol nagypáholytól, s ez eredményezte azt is, hogy az angol, germán továbbá a francia, olasz, magyar nagypáholyok szelleme és munkájának iránya annyira különböző egymástól.⁴⁴

Mindenkinek feltűnhet első tekintetre az, hogy a szabadkőművességben, mely pedig olyan előszeretettel szereti magára aggatni az archaisztikus díszleteket, nyomára sem akadunk a kereszténységnek. Sem Krisztus, sem a feszület, sem a hit, remény és szeretet nem talál alkalmazást a páholyban, hanem csak a cirkli, a bölcsesség, szépség és erő meg a Világ-Egyetem Nagy Építőmestere terpeszkednek mindenütt, természetesen ez utóbbi iparigazolvány nélkül. De ott van a biblia, mutatják a páholy oltárán! A biblia nincs ott minden páholy asztalán, s hogy néhol hogy került oda, arról jobb nem beszélni. – Egy volt országgyű-

⁴³ Sullay: Szabadság, egyenlőség, testvériség, 231–233» oldal.

⁴⁴ Szabadkőműves káté III. 32, 44, 47. oldal.

lési képviselő, ki a szabadkőművességből kilépett, írja: »Egyik testvér, ki az angol szabadkőművességgel összeköttetést tartott fel, s folyóirataikba is írogatott, felhívta figyelmüket arra, hogy a magyar páholyokban az ó és új- testamentum nem foglal helyet a tisztelet jeléül a páholy asztalán. Az angol nagypáholy erre átírt nagypáholyunkhoz és bejelentette az összeköttetés megszakítását az esetre, ha a bibliát nem helyezik az őt megillető helyre. Nagy lett erre a kavarodás. A budapesti páholyok zöménél a többség zsidó vallású testvérekből áll. Ezek hallani sem akartak arról, hogy az új testamentumot is magában foglaló biblia ott legyen az asztalon. Ellenben a nagypáholy vezetősége fázott attól, hogy az angol nagypáholy megszakítja az összeköttetést és egyúttal ennek okairól értesíti az összes nagypáholyokat. Végül abban állapodtak meg, hogy nem hoznak határozatot. Amelyik páholyban megy a dolog, ott visszahelyezik a bibliát, ahol nagy az ellentállás, ott tűrik a régi állapotot, az angol nagypáholynak pedig valamelyes diplomatikus választ adnak.«⁴⁵ Így mentették meg a vallásosság látszatát itt-ott a biblia kényszerűségéből való asztalrahehelyezésével.

Más kérdés aztán az, hogy becsülik-e a szabadkőművesek a bibliát valamire. Semmire. A szabadkőművesség »imádja a teremtés mindenható Urát, de igazságot és erényt nem a biblia kinyilatkoztatásából tanul, hanem saját emberi értelméből« – mondja Scaurus a szabadkőműves-

⁴⁵ Egy volt országgyűlési képviselő: Szabadkőműves emlékeim. 5. oldal. Budapest 1911.

ségről írt füzetének 7. oldalán. A biblia tehát a páholyban nem a vallás könyve, hanem csak a vallásosságnak a symboluma, melyre épp úgy nem adnak semmit, mint a Védákra, a Koránra vagy a lőcsei kalendáriumra. Néhol mély látens tendenciával a kard nyugszik rajta, sok helyen pedig üres, fehér lapú könyvvel helyettesítik, ami a szabadkutatást jelenti. Mit is keresne a szentírás abban a szabadkőművészségben, melynek frazeológiája szerint Mózes és Jézus A.: V.: E.: N.: E.: M-nek csak két hatalmas pállérja!?! (Paulus.) Ha ugyan léteztek, mert Aczél Gáspár testvér képes ezt is »tudományos vizsgálódás« tárgyává tenni »A szabadkőművesség titkai« című művében.

Hogy a szabadkőművesség mint vélekedik ezek után a vallási tantételekről, a dogmákról, az egyes vallásokról, és a különféle felekezetek papjairól, annak halavány sejtetésére is kevés az emberi szó. Hogy a dogmák rögeszmék, a papok bestiák, minden tételes vallás, legyen az zsidó, protestáns vagy katolikus, önző hatalmi érdekcsoport, a középkor földalatti csatornáiból kitörő piszkos és setét áradat; ez mind csak a zefír lágy fuvalma azon fogcsikorgatáshoz képest, mellyel a minden meggyőződést tiszteletben tartó, és a türelmességet főerényként gyakorló szabadkőművesség beszél ezekről a kérdésekről. S az emberszeretet e gavalléros megnyilatkozásának indokát Paulus főmester a Sas első nyilvános munkáján így foglalta össze: »Mózesnek és Jézusnak élete és tanítása szomjat oltó, üdítő, gyógyító tiszta forrás. Ez a forrás mindenki számára buzog; de ezt a tiszta

forrást élelmes üzletemberek kisajátították, a tilalom kerítésével körülvették és a bővizeket a dogmáknak néha penészes dugóival zárt palackokban szállítják, s mire a szomjashoz vagy beteghez jut, erejében megfogyatkozott, petyhüdt vizet kap szegény, nem Mózesnek és Jézusnak lelkét, hanem az exkluzív felekezetnek szellemét. Vissza kell vezetni a lelkeket a tiszta kútforráshoz, lékeli rombolnia tilalom kerítését. Ezt a nehéz munkát ami emberszeretetünknek erős keze végezheti el.«⁴⁶ Ez másképpen annyit jelent, hogy nem kell dogma, nem kell vallás, nem kell papság, megszüntetendő minden felekezet, s jöjjön az új, szabadkőműves vallás tantételek, fix pontok, dogmák nélkül, melyben a Sopron keletén dolgozó Széchenyi páholy főmesterének, dr. Leszner Rudolfnak szavai szerint: »még egy mindenható Isten önkényes akaratának sem áldozhatjuk föl önnálló egyéniségünket törekvéseinkkel és vágyainkkal!«⁴⁷ Ez az igazi emberszeretet és felvilágosodás!

Ide jutott a magyar és keresztény szerencsétlen intelligencia azokban a páholyokban, melyekben az alapszabály szerint vallási kérdésekkel nem volna szabad foglalkozni! Mikor veszik már észre, hogy a szabadkőművességnek a dogmák és a papság elleni harca csak patrouille – csatározás, melynek szerencsés kimenetele után ádáz végső roham következik minden vallás és minden hit ellen!? Megcsi-

⁴⁶ Paulus: A hit, a tudomány és a haza szabadkőműves világtításban. 12–13. oldal.

⁴⁷ Kelet. 1910. 10. szám. V. ö.: Miklóssy. 22-23. oldal.

nálták már egyszer Franciaországban Robespierre és: Candeille kisasszony az Etre suprême szobra előtt, mely Carlyle szerint is legsilányabb lapja az emberi évkönyveknek, miért kavarnák föl újra az emberi butaság és gonoszság összes kloakáit!?⁴⁸ Vagy csak ezeken a vizeken tud önelégülten gondolázni egy szabadkőműves világpolgár!?

A szabadkőművességnek a dogmák és a papság ellen való harca alatt a vallás ellen indított háborút kell érteni, mert az csak taktikázás, hogy klerikalizmust emlegetnek akkor, amikor a vallás megdöntéséről van szó. Szolgáljon erre nézve soha el nem felejtendő például az a manőverezés, mellyel a szabadkőművesek Franciaországban 1882-ben törvényileg hozták be az u. n. laikus iskolákat. A taktika nagyon jellemző és tanulságos. Először megengedték a vallástanítást az iskolákban is, hogy a nagy közönség meg ne botránykozzék a progresszió ezen legújabb vívmányán. Mikor az első lépés megtörtént, kezdték lassankint megközelíteni az igazi szabadkőművesi célt. Először a szerzeteseket tiltották ki az iskolákból, miközben hízelgő szavakat duruzsoltak a világi papság füleibe. Azután a világi papságnak is ajtót mutattak s a tanítást bizonytalan világnézetű tanítókra bízta, kik már az órarendet is úgy állították össze, hogy a hittanításnak iskolán kívül való elvégzésére se jusson idő és alkalom. Végül olyan progresszív tanárokat és tanítókat alkalmaztak, kik harsogó nevetés között olvasták fel az ifjúság előtt

⁴⁸ Carlyle: A francia forradalom története. III. k. 359–421. oldal.

a »régi katekizmust«. Ekkor már kicserélték a tankönyveket is, és olyanokat írtak, melyek az Isten iránt tartozó kötelességeinket négy sorban intézik el, míg az állatokhoz való viszonyunk tárgyalására négy oldalnál többet fordítanak. Szóval a szabadkőműves igazi cél eléretett ezen maszlagoló jelszó alatt: laikus iskola. Viviani miniszter 1906-ban egész nyíltan bevallotta: »Az iskolai semlegességről (laikus iskola) beszélnek nekünk, de itt az ideje bevallani, hogy az iskolai semlegesség *nem volt* egyéb, mint diplomatikus hazugság és a körülményektől sugallt kétszínűség. Azért hivatkoztunk rá, hogy elaltassuk az aggódókat és félénkeket, de most már nincs erről szó, játszunk nyílt kártyával! Nekünk sohasem volt más célunk, mint vallásellenes közvéleményt alakítani és pedig aktív, küzdő, harcias vallástalanságot.«

Ilyen diplomatikus hazugsága a szabadkőműveseknek az is, hogy ők tiszteletben tartják a vallást, és csak a klerikalizmus ellen küzdenek. Ez csak azon taktikai eljárás, melynek analógiája a szimbólumok manifeszt és látens tartalmának áthidalásánál található meg legvilágosabban. Hogy a nagy cél megközelítésék, első lépés a klerikalizmus elleni küzdelem, ezt hangoztatják tehát a profánok és az eszközül használt tömegek előtt, de bent a páholyban már klerikalizmus helyett önkéntelenül is sokszor vallást mondanak, és alatta mindig vallást értenek. A szabadkőművesek azt szeretnék, ha a hit közösségében lévők vallási szervezetekbe nem csoportosulnának, hogy így a szervezett szabadkőművesség szervezetlen ellenféllel vívhassa meg csatáját. De amíg a magyar nemzeti ér-

zés mellett a magyar államiság, a szabadkőművest lel-
kület és világnézet mellett jogosult és szükséges a
szabadkőműves páholszervezet; addig engedjék meg
»türelmes felebarátaink« a hitbéli meggyőződésnek
vallási szervezetekbe, az egyházakba való tömörü-
lést is dogmákkal, külső istentiszteleti formákkal és –
követem alásan – papsággal. Mert mit szólnának a
szabadkőművesek azon testvérnek a szabadkőműves-
ség iránt táplált jó szándékairól, aki harcot kez-
dene a páholy tisztviselőinek természetyszerűleg kijáró
tisztelet és engedelmesség megszüntetése, a páholyok
szétrobbantása, az Alkotmányban megvont korlátok
ledöntése, a ceremóniák félrerugása, a Szövetségtanács
letartóztatásába nagymester internálása és a nagypá-
holy kincstárának szekularizációja érdekében! Pedig
ugyanazek a főpontjai a klerikálizmus ellen való küz-
delemnek is.

Így gyúl ki ismét a világosság a páholyban! Nincs
is szánandóbb látvány az olyan szabadkőművesnél,
aki az úgy nevezett klerikálizmus ellen való küzdelem-
ben főcsahosként vezeti a rohamokat s ugyanakkor
egy hipokrita szendeségével sóhajtozza szemlesütve:
tisztelek minden vallást, leginkább pedig a magamét.
A klerikálizmus ellen való küzdelem tehát csak jel-
szó, mely mögött egy egészen más cél, a vallásnak
és hitnek lépésről-lépésre való lerombolása rejlik. És
jól jegyezzük meg, hogy a szabadkőművesség soha
és sehol sem szokott megállani a feleúton!

Mióta a páholyok szelleme depotenciált állapotba
hozta intelligenciánkat, azóta jöttek divatba: a hitkö-
zönység, a templomok elkerülése, a szentségekhez
való járulás elhanyagolása, a vallással szemben hasz-

nált pökhendi hang, a utolsó-útra való el nem készülés, (solidairek), a polgári temetés és halottégetés, ahol papok nem lábatlankodnak többé; szóval mindazok a progresszív truccolások, melyek pedig a vallás megtartásának és gyakorlásának legegységesebb feltételül volnának tekintendők. Tehát mindenki az élet felületesebb megfigyeléséből is meggyőződhetik ezel után arról, hogy a vallás és szabadkőművesség a gyakorlatban is szöges ellentétben vannak egymással. Nagyon találóan mondotta ezzel kapcsolatosan Sullay: aki szabadkőműves, az a hitet rég ledörgölte magáról és dogmatikai igazságok alapján logikai következetességgel többé nem tartozik egy hitközséghez sem! Nem csodálkozhatik ezek után senki, ha legelőször XII. Kelemen pápa 1738. ápril 18-án »In eminenti« kezdetű bullájában, azután XIV. Benedek, VII. Pius, XII. Leo., XVI. Gergely és IX. Pius pápák ismételten rámutattak a szabadkőművességben rejlő nagy veszedelmekre, az egyházból való kiközösítéssel sújtva mindenkit, aki a szabadkőművességgel favorizál. Ennek kánoni következményei, hogy az illető a szentségekhez nem járulhat és egyházi temetésben sem részesülhet, ha tudja, hogy a páholyba való belépés egyházi büntetés terhe alatt tiltva van, mindaddig míg a szabadkőművességből kilépve, azzal minden közösséget meg nem tagad. Tette pedig ezt az egyház azért, mert a páholyok célját, horderejét s ennek fontosságát tisztábban és előbb fölismerte s nézeteihez is hívebb maradt, mint magának a szabadkőművességnek sok tagja. Ezen lehet mosolyogni, gúnyolódni szabadkőműves módra, de minden komolyabb embert gondolkozóba ejthet az a körülmény,

hogy a mindig óvatos megfontolással cselekvő egyház inkább lemond egyénileg talán művelt és előkelő társadalmi állást betöltő tagjainak mindennemű közreműködéséről, de nem nézheti behunyt szemmel ősi ellenségének azon igyekezetét, hogy a filozófia, filantrópia és progresszió állig fölfegyverezett brávoí kellő időre be-tempírozott bombákat rakjanak a vallás fundamentumai alá.

Legintenzívebb a szabadkőművesség animozitása természetesen a jól szervezett kath. egyház iránt, de ezzel viseltetnek a páholy lovagjai a protestáns vallások iránt is. Ez utóbbiakat ugyan sokszor használják fel ütőkártyául, nemkülönben a liberális zsidóságot is, de a pozitív hitűek ezek közül is észrevették már, hogy az érvényesülés önző anyagi érdekeit leszámítva semmi keresni valójuk sincs a páholyokban. És sajnálattal kell megállapítanunk, hogy ma mégis a zsidó fajú testvérek lobogtatják a legnagyobb jerikói lármával az agresszivitás lobogóját. Pedig volt idő, mikor a zsidó fajt és a szabadkőműves jelleget összeférhetetlennek tartották, és csak az u. n. Schröder-féle rendszernek köszönhető, hogy az izraeliták is jogokhoz jutottak a páholyokban, amely elvet legkésőbb 1873-ban a berlini Royal-Jork fogadta el;⁴⁹ de úgy látszik, az újoncokban mindig több a szeleburdi vakon nekirohanási hajlam, mint a deresfejű kipróbált harcosokban. Több helyen, mint Rómában, Londonban van exkluzív zsidó páholy is, melybe más vallásut egyáltalában föl sem vesznek, s ilyen a lipcsei »Absolon

³⁹ dr. Kőhegyi Lajos: Szabadkőműves káté. III. 36. oldal.

a három csanálhoz« címzett is, mely csak a híres vásár idején permanens. Ebbe bizonyára nem üt a menykő!

Újabban a zsidó szabadkőművesek pöffeszkedése és határt nem ismerő uralmi vágya az oka annak, hogy a keresztény higgadtabb elem kezdi nem jól érezni magát azokban a páholyokban, amelyekben sokszor jóhiszeműséggel kereste azt a boldogulást, melyet a keresztény világnézetben komolyan keresni soha meg sem próbált.

Taktikázás.

Nincsen olyan gazdag műsorral dicsekvő kabaré előadás, mely nívótlan és rosszhiszemű erőlködéseivel híven tükröztetné vissza a szabadkőművesség azon bűvészkedését, mellyel ez a kaleidoszkóp furcsaságait is megszégyenítő szervezet a magyar társadalom felületességére és tájékozatlanságára építve elejétvenni és elhárítani igyekszik magáról különféle taktikai fogásokkal minden kedvezőtlen véleményt. A róluk szóló «inszinuációra» mindig tudnak mondani valamelyes valószínűnek látszó kádenciát, amely amennyire sokszor megcáfolhatatlan, ép annyira hamis beállításának távlataival és anachronizmusával. De hisz ez a cél! Kézhezadott kész véleménnyel ellátni, elkápráztatni, konfúzióba kergetni mindenkit, hogy a szabadkőművesség igazi természetrajzával soha senki tisztába ne jöjjön. Itt valósággal szédítésre megy minden!

Megkönnyíti a szabadkőművesség ebbeli igyekezetét egyrészt a profán társadalom hallatlan indolenciája, mely csak akkor veszi fel a konkrétebb szervezkedniakarás formáját, midőn bevégzett tények, például egy lehetetlennek tartott választás, közigazgatási határozat, miniszteri rendelet, vagy szentesített törvény, a szabadkőművesség titkos daktiloszkópiái jegyét állítják szemünk elé. Másrészt az a lesújtó valóság

hogy az akarni, tudni képes, világosfejű intelligenciánk nagyobb fajsúlyú egyéneit a vagyonos vagy művelt középosztálytól kezdve föl egész az egyetemi tanszékig és minisztériumig, már régen behálózta a szabadkőművesség polipkarjaival. Akik még kívül vannak, azoknak vagy nincs semmi vonatkozásban ingerenciájuk, vagy nincs kedvük a küzdelem elkezdéséhez, de mindenesetre híjjával vannak a szabadkőműves tendenciák meglátási képességének, s azért ezeknek a szabadkőművességről formált véleménye többnyire kimerül azokban az útszéli és boszantó mentetetődzésekben, melyeket a szabadkőművesek terjesztenek magukról legserényebben. Ilyenek: a szabadkőművességnek nem lehet célja a trón felforgatása, mert fejedelmek is tagjai a páholynak; nem lehet hazafiatlan, mert minden ország híresebb írói, politikusai és állam férfiai nagyrészből szabadkőművesek; nem küzd a vallás ellen, mert a különféle felekezetű papok is felvétették magukat a szövetségbe; s általában a szabadkőművesség nem lehet olyan rossz és veszedelmes, mint amilyennek mondják, hisz' olyan nagy keretek közt gyakorolja a jó t e k o n y s á g o t. Minden idejegyzett mondatnak csak a második fele igaz.

A szabadkőműves reglama első utasításában u. i. azt mondja: identifikálni kell magunkat minden szép, jó és nemes cselekedettel, hogy a laikusok rokonszenvét megszerezzük. Ezt a szabadkőművesség a gyakorlatban kétféleképen valósítja meg. Először úgy, hogy fölállítva e tételt: – nem a páholyban leszünk szabadkőművesekké, hanem bensőnkben azoknak kell lennünk, még mielőtt a szövetségbe léptünk volna – minden tudós, dolgozó és humánus em-

berre ráfogja, hogy szabadkőműves. Másodsor úgy, hogy minden praktikus és korszerű mozgalomba és alakulatba becsempészi magát, és kitérve onnan mindenkit, aki nem szabadkőműves, az elért eredményekben való közreműködéséről olyan hetyke dicsekvéssel beszél, mint a falu végén hárijánoskodó cigánydobos a gorlicei áttörésben való részvételéről. Így esik meg azután, hogy a laikusok szemében a végén minden sikerült dolog szabadkőműves műnek fog feltűnni. Tagadhatatlan, hogy a szabadkőművesek sok jót tesznek és igen sok közjóléti mozgalomnak voltak kezdeményezői is, mert a vakok, siketnémák, törvénytelen gyermekek és a börtönből kiszabadult rabok érdekében, továbbá a menedékházak, éjjeli szállások, gyermektelepek és kertek, karácsonyfaünnepélyek, melegedő, levesosztó szobák, népkonyhák, ingyentej, bölcsőde, önkéntes mentőegyesület, szabad lyceumok, munkás kaszinók, kórház alapítványok, vagyontalanok jogvédelme stb. körül szerzett érdemeik elvitázhatatlanok, de mindezt a jótékony-ságot ők nem a szegények iránt érzett emberbaráti szeretetből gyakorolják, hanem azért, hogy reklámot csináljanak maguknak és a szabadkőművesi célt minél könnyebben és minél hamarabb elérhessék.

Néhány, maguktól a szabadkőművesektől vett idézef meg fog győzni mindenkit ezen állításunk igazságáról.

A szabadkőművességről Budapesten 1888-ban névtelenül kiadott két kiadást ért füzet 5. oldalán ez olvasható: «a szabadkőművesség amellelt, hogy gyakorolja a jótékony-ságot minden alakban, lényegesen különbözik az u. n. jótékony intézetektől, mert míg

ezeknek a jótékonyág gyakorlása a fő, sőt többnyire egyedüli céljuk, addig az a szabadkőművesek szövetségében csak egy kis részét képezi a kifelé ható munkásságnak s csak egyike azon eszközöknek, amelyekkel a szövetség magasztos céljának elérésére törekszik.» Scaurus szerint: «túl az egyszerű jótékonyág emberi művén magasztosabb célokban kell keresnünk a szövetség ideáljait.» Mentor így beszél: «a szabadkőművesség a lehető legnagyobb mértékben gyakorolja a jótékonyágot, mert emberszereteten épül fel, mert minden emberben testvért lát, de ez nem lényege működésének. Aki azt hiszi, hogy az, az nem értette meg a szabadkőművességet még akkor sem, ha felavatott tagja a királyi művészet szövetségének. Arató Frigyes ezt írja: «a szabadkőművesség hivatása nem abban van, hogy tagjait a társadalom küzdelmeiből kivonva alamizsnák osztogatására nevelje, jócselekedetek gyakorlására szoktassa, a szelíd, tiszta érzelmek világában való révedezésre vezérelje, s mindezek által a szerzetesi élet tökéletességének iskoláját alkossa meg.» «Már nem lehet visszatérni a jámbor, kenetes, bibliás korszakba!» Érdekes ezen kívül a Szabolcs 1911. évi dec. 7-én kelt munkatáblájának azon passzusa, mely Jászi Oszkár testvérral vitázva ezeket mondja: «Kár kiszentenciázni azokat a naiv szertartáskodó testvéreket. Ha ezek kifelé nem is fognak résztvenni a páholyok alkotó, progresszív munkájában, mindenesetre módot találnak a szentély falain belül az önművelődésre. Az ilyen testvéreket boldoggá teszi már az a tudat is, hogy ők is a királyi művészet művelői között foglal-

hatnak helyet. Ezekben a testvérekben is bizonyára megvan a lelki nemesség, s ha ezzel nem is párosulna a szellemi kiválóság és nagy akaraterő, megtalálják a maguk szerepét a páholyok filantropikus működésében.» Így lesz a filantrópiából agitációs maszlag és kisegítő munkakör!

De mi hát az a magasabb ideális cél, melyet a szabadkőművesség a jótékonyág gyakorlása által el akar érni!? Az, hogy a tapasztalatlanok szemébe port hintve, azoknak rokonszenvét a maga számára megszerezze, s így későbbben a sikeres megmunkálás után azokat a szabadkőműves célok megvalósításánál nyugodtan felhasználhassa.

Már a páholyok hozzájárulásából, önkéntes adakozásokból, hagyományozásokból, ünnepek jövedelméből és az özvegyperselyekből befolyó összegekből létesített általános szabadkőműves segítő-alap mikénti felhasználásánál is az az elv az irányadó, hogy a szűkölködő szabadkőművesek, vagy hozzátartozóik fölsegítése által tápot nyerjen az a hiedelem, mintha a páholyban a testvérek anyagilag is szolidárisak lévén, megmentenék egymást az anyagi összeomlólól.

Hogy az egymás agyontámogatásánál mik a szabadkőművesség céljai és elért eredményei, erről beszéljen Marvitz porosz tábornok következő nyilatkozata: «Mily veszélyes a szabadkőművesség, kitűnik onnét, hogy még legártatlanabb tagjai is a közjó kárára vannak azért, mert a közéletben egymást viszonosan előretolják és hivatalokra segítik, a becsületes embereket pedig kiszorítják. Valóban bámu-

landó, mennyi hitvány és hasznavehetlen ember jut ily módon álláshoz, jövedelemhez, és mily elnézők a feljebbvalók azon alattvalók iránt, kikkel a páholyokban barátkoznak.»⁵⁰ Ez aztán igazán kiadós emberszeretet és jótékonykodás!

A gyermekvédelmi akciónak is nem az a célja, hogy a szegény gyermekeket gyámolítsák, hanem a Progresszió 1910. évi 4. száma szerint az, hogy a gyermekek nevelésükkel magukba szívják a mi szellemünket, korán, még mielőtt bevonná lelküket az a kemény kéreg, melynek letördelése olyan nagy munkájába kerül a szabadkőművesi kalapácsnak! Ezen kéregképzés alatt természetesen a valláserkölcsi nevelés értendő.

A munkások és szegény diákok érdekében megindított szociális mozgalmak szintén csak arra valók, hogy olyan rohamcsapatokat állítsanak össze belőlük, melyek a páholyok kommandójára hallgatnak. A Galilei Kör, Reform Club, Liberális Népszövetség, Társadalomtudományi Társaság, Tanítók Szabadegyesülete, valószínű szabadkőműves előkészítő tanfolyamok. A szabad lyceumokban a világháború alatt is sok helyen olyan előadásokat tartottak, a Galilei Körből is olyan agitációs leveleket küldtek szét, melyek csupán a nemzeti egység megbontására voltak jók és több alkalommal ügyészi beavatkozást is provokáltak.

A háború néhány hónapjára a honfíui bánat tettegett melancholiájával – talán a háborúra uszító olasz szabadkőműves gyalázatosság ellensúlyozására – pár

⁵⁰ Sullay, 71. oldal.

hónapra kórházzá átalakított páholyokban is a házigazda jogaival olyan nemtelenül éltek vissza, hogy a «kizárólag tisztí betegeket» a szabadkőművesség eszméinek akarván megnyerni, olyan olvasmányokkal gyógykezelték, melyeket azok undorral dobáltak ki a páholy ablakain.

Íme így válik a szabadkőművesség kezében még a jótékonyság is destruktív eszközzé! A filantropia csak jelszó, mely mögé nagy célok, a szabadkőművesség egész programja van elrejtve, s igaza van dr. Frank Mór testvérnek, aki azt mondta: «a szó nagy értelme színleg megfelelő kicsinyes tettek által vetkőzik ki lépésről-lépésre eredetleges igazi lényegéből.»⁵¹ Olyan a szabadkőművesség filantropiája, mint azé a hóhére, aki így vigasztalta a szegénység miatt zúgolódó családtagjait: ne szomorkodjatok szeretteim, majd akasztok még én . . . mert a s z a b a d k ő m ű v e s j ó c s e l e k e d e t b e n v á l ó r é s z e s í t é s m i n d i g e g y - e g y m e g g y ő z ő d é s n e k a h a l á l á t é s s z o m o r ú k i v é g z é s é t j e l e n t i .

A szabadkőműves taktikázásnak másik szintén igen jellemző fogása, hogy midőn őket a trón elforgatásával vádolják, a fejedelmekre hivatkoznak, kiket nem kis büszkeséggel helyeznek a páholy előterébe hatásos reklámul. Popini Albert is harsány hangon idézi: »az angol szabadkőművesség élén mindenkor

⁵¹ dr. Frank Mór: Mi a szabadkőművesség és mit akar? 11. oldal.

a walesi herceg áll, a német szabadkőművesség élén az egyik királyi herceg, a svéd szabadkőművesség élén maga a király.«⁵² Ez már csak elég argumentum a rágalmak elnémitására!? Ha megengedik a szövetség vásári kikiáltói, hát nem.

Először azért, mert az angol, német, svéd és a francia, olasz, magyar; illetve az angol-germán és a román szabadkőművesség közt, mely utóbbihoz a magyar Symbolikus Nagypáholy is csatlakozott, mint már láttuk, ez idő szerint igen nagy különbség, sőt ellentét van. Az angol, német és svéd páholyokban vallási és politikai kérdésekkel nem foglalkoznak, s ezért ezek meg is tagadnak minden közösséget az amerikai nagypáholyokkal együtt azzal a francia, olasz és magyar szabadkőművességgel, melyben legideálisabb kormányformának a köztársaságot, legsürgősebb teendőnek a kultúrharc állandó szítását, haladásnak, fölvilágosultságnak és liberalizmusnak az Istenben való hit háttérbe szorítását tartják. Elképzelhető tehát, hogy az angol, német és svéd páholyokban fejedelmek is helyet foglalnak, de a francia, olasz és magyar szabadkőművesség destruktív szellemét és jellegét ez a körülmény sem takarni, sem menteni nem fogja soha.

Másodszor azért, mert a koronát viselő szabadkőművesek előtt a szimbólumok látens tartalmát igazában soha és sehol sem fedik fel, hanem őket a szövetség filozófiai és filantropiai tanaival fanatizálva nevetséges bábbá öltöztetve céljaik elérésére használják föl azon szabadkőműves-taktika utasítása értelmében, mely szerint: «magas tervünk sikeres kivitelé-

⁵² dr. Popini Albert: A szabadkőművességről. 6. oldal.

nek megkönnyítése és biztosítása érdekében igen fontos, hogy minden erőnkől rendünkbe vonjuk a papság, a polgári és katonai előjárók legkiválóbbjait, az ifjúság nevelését, sőt a királyokat és fejedelmeket, s különösen ezek gyermekeit, tanácsosaikat és minisztereiket, végre mindazokat, kiknek érdekei tanunkkal ellenkeznek.» Szóval elkápráztatni, leszerelni, ügyes taktikával igába fogni mindenkit, aki a szövetségnek ártalmára lehetne, hogy az illetők azt gondolván, hogy különös óhajaik mennek teljesezésbe, és saját céljaikat mozdítják elő, öntudatlanul a szabadkőművességet szolgálják. – Ide írjuk még Louis Blanc nyilatkozatát, mely az első francia forradalmat közvetlenül megelőző időből származik. «Hála berendezésünk ügyes mechanizmusának, a szabadkőművesség a fejedelmek és nemesség körében több védőre, mint ellenzőre talált. Fejedelmek méltóztattak kezökbe venni a vakolókanalat és bőrköténnyel körülövezték magukat. De ugyan miért is nem? Hisz a magasabb fokok léte előttük gondosan eltitkoltatott, s a szabadkőművességről ők is csak annyit tudtak, mint amennyit veszély nélkül tudomásukra lehetett hozni.»⁵³

S mind ezeknek tiszta és világos tudatával a szabadkőművesség apológétái mégis elég merészek hivatkozni angol, német, és svéd fejedelmekre egyenesen azzal a világos célzattal, hogy konfúzióba kergessenek mindenkit, aki őket a trón felforgatásával merné megvádolni. A fejedelmekkel való takaródzás is tehát egy

⁵³ Pachtler: A szabadkőművesség titkos harca. 151-152. és 204. oldal.

a páholyokban kotyvasztott azon sok kádencia közül, amely amennyire igaz magában véve, épp annyira hamis beállításának távlataival és anachronizmusával.

* * *

No de már nem lehet nemzetietlen, hazafiatlan és kozmopolita szervezkedés az a szabadkőművesség, mely tagjai közé számítja legtöbb ország híresebb íróit, politikusait és államférfiait!? – kiabálják a páholy-
eszmék pionérai.

Hogy a szabadkőművesség mennyiben kozmopolita és mennyiben, mondjuk, sovén, nemzeti, e kérdés körüli vita legtöbbször e két fogalom közötti elposványosodott szóharc körül maradt eldöntetlen mindig. Tény az, hogy a szabadkőművesség célja, főbb szertartásai és szimbólumai az egész világon egyformák, a szervezet az emberinem egyetemes közösségének gondolatával az egész földgömböt körül akarja venni a testvérület hatalmas láncával, mint ezt az Alkotmány II. alaptörvényének 12. §-a mondja: a szabadkőművesek szövetsége az emberi nem egyetemességén alapulván, az egész emberiségre iparkodik kiterjeszteni a testvéri köteléket, amely a szabadkőműveseket a földszínén egyesíti és ezért tagjait a testvéri érzésnek szóval és jó példával való terjesztésére buzdítja. – Megállapítható ebből, hogy a páholyok törvénykönyve a hazafias és nemzeti érzés és szeretet helyett különös hangsúllyal emlegeti az egyetemes emberiség és a világpolgári testvériség gondolatát. Így azonban nem jövünk velük tisztába soha. Mélyebbre kell visszamenünk.

A kozmopolitizmus és a hazaszeretet fogalma antagonizmusban vannak egymással. Az állami vagy nemzeti korlátok által elkülönített embercsoportok egymáshoz való viszonya, ha mindig nem is támadó jellegű, de legtöbbször ellentétes. A nemzeti érzés és hazaszeretet mondhatni egocentrikus, mely a kozmopolitizmusban megsemmisül, illetve feloldódik. Annak a szabadkőműves szofizmának, hogy a nagy műnek, az egész emberiném boldogságának felépítéséhez minden nemzetnek hozzá kell járulnia az építőanyaggal és az egész emberiséget szolgálja, aki hazájának szolgál, csak ilyen sorrendi beállításban van valamelyes theoretikus értelme, de ha megfordítjuk az egészet, akkor az a kevés is valósággal semmivé zsugorodik. Mert képzelhetünk cselekedeteket, melyekkel az emberiségnek használunk, de nemzetünknek sírját ássuk meg vele és megfordítva. Hogy pedig a szabadkőművességnek ez az összegegyeztetés miként sikerült, azt fényesen igazolja a notórius szabadkőműves «mártyrnak» Ferrernek ezen kijelentése: a haza egy hülye és brutális fikció, a nemzeti lobogó egy színes rongy, és a nálunk lábrakelt e radikális jelszó: üres gyomorral nem lehet a Hymnuszt énekelni!

Nemcsak az angol, szász, germán és a román, magyar szabadkőművesség között van nagy különbség, hanem a régi és a mai magyar szabadkőművesség is nagy különbségeket mutat úgy célját, szellemét, mint összetételét tekintve. Gróf Széchenyi Ferenc, gróf Festetics György, Fessier, Budai Ézsaiás, Kazinczy, Kármán, Dayka, Besseney, Barcsay, Bacsányi, Baróczy, Orczy, Ráday, Ányos, Péczely, Teleky, Madách, gróf Andrássy Gyula, gróf Teleki

László, Kossuth, stb. közéleti munkássága, szellemének iránya, a hazához való viszonya és a szabadkőművességről alkotott fogalmai nem olyanok, hogy ezeket fedezékül használhatná akárki is a mai szabadkőművesség védelmében. Az Orfeusz munkatársait, a testőrgárda íróit és az emigráns magyarokat ugyanis az kényszerítette bele a páholyokba, hogy nem volt más alkalmas hely, ahol a politikai elnyomatás korszakaiban szabadon összegyűlve, zavartalanul vitathatták volna meg az elmaradott szegény haza és irodalom sorsát, és belépésüknél azt a célt tartották szem előtt, hogy minden eszközt meg kell ragadniok, melylyel a hazának akármennyire is használhatnak. Hogy Kossuth Lajos Cincinnatiban, Klapka Turinban, Horváth Mihály Genfben, Rónay Jácint Angliában azért léptek a páholyokba, mert azoktól a magyar hazának segítséget vártak és kértek, a bujdosó magyarok írásából könnyen beigazolható. Hogy ezen reménységükben azonban mennyire csalódtak, az is köztudomású. Mert azzal az összeggel, melyet a szabadkőművesek 1849 jun. 24-én a bádeni fürdőben gyűjtöttek dr. Lewis Lajos ágenskedése mellett, és amelyet az osztrák hadügyminiszter kezeihez tettek le a magyar szabadságharc leveretésének céljaira, csak nem vitték előre a magyar haza és emigránsok sorsát!? – Kossuth Lajos 1852 május 3-án a bostoni nagypáholyban világosan megindokolta, miért lett szabadkőműves: «Én a hazámért érzek. Hogy bajaiból megszabadítsam, egyedüli célja életemnek. Hogy az ő érdekében megnyerjem a világ rokonszenvét, alázattal hajlok meg minden em-

ber előtt, akinek érző szíve van.»⁵⁴ A Kossuth-féle hazafiakat tehát rehabilitálni kell a szabadkőművesség reklám célokat szem előtt tartó kisajátítási mohóságával szemben. Az ő legkisebb «dicsőségük» volt, hogy szabadkőművesek voltak. Csak erős hazaszeretetük enyhíti a páholyba való elhamarkodott, szükségből történt és jó hiszemű belépésüket, de a szabadkőművesség igazi rejtett tanait és céljait ők sohasem vallották. És szabadkőműves részről mégis minduntalan sietnek rámutatni ezeknek bőrkötényeire, ami éppen úgy hat, mint mikor egy gyönyörű fejtegetésbe belemerül parlamenti szónokot a leghatásosabb résznél arra figyelmeztet a házelnök, hogy – pardon – gombolja be a nadrágját. Mint mikor a gonosztevő a bíróság előtt előkelő rokonainak érdemeire és becsületességére hivatkozik, hogy azzal mentegesse magát, egész olyan a mai szabadkőművesség csalafinta kapkodása a régi nagy magyar írók, politikusok és államférfiak után.

* * *

Horváth Mihály, Haynald Lajos, Pyrker László, báró Brigidó Mihály, Verhovác Miksa püspökökre, néhány zágrábi kanonok, piarista, tábori pap, evangélikus szuperintendens és prédikátorra hivatkoznak a szabadkőművesség népszerűsítői, mikor azt a lesújtó vádat akarják elhárítani magukról, hogy szervezetük a szimbólumok látens tartalmát és céltudatos fáradozásait sohasem hozza kapcsolatba az összes tételes vallások megsemmisítésének szükségességével.

⁵⁴ Arató Frigyes: A szabadkőművesség. 70. oldal.

Már az előbbi fejtegetések után is tisztán áll előttünk az a megdöbbentő tény, hogy a szabadkőművesség minden pozitív vallással szöges ellentétben van. Hogy lenne összeegyeztethető tehát ezzel szemben az a bizonyításra szoruló furfangos ötlet, mintha az említett papok is kezükbe vették volna a kalapácsot, mikor Mikszáth egyik juhásza is úgy mondotta már a brezinai páston: nem okos ember az, ki olyan fának nyesegeti ágait, melynek árnyékába húzódott. A papoknak esetleges behálózása olyan módszer szerint történhetett, mint a fejedelmeké. Egyszerűen félrevezették és lefegyverezték őket a már ismert taktika sunyi fogásaival. Minden esetben hangsúlyozzuk azonban, hogy az illetők akkor, és ameddig ezzel a szektával favorizáltak, nem voltak tagjai a keresztények gyülekezetének, még kevésbé lehettek tehát annak pásztorai, továbbá, hogy a szerencsére csekély számú áldozatoknak a páholyokba való sajnálatos és hihetetlen belépése egy kevésbé sem gyöngíti azokat az indokokat, melyek alapján a hivatalos egyház, s vele a keresztény világnézetűek impozáns többsége mindig megveti, elítéli, és kárhoztatja a szabadkőművesség vakondok munkáját. Különböztetve ismerve a szabadkőművesség természetrajzát, mely a hazugságot «zseniális» fegyverként tartogatja arzenáljában, nem vétünk a tárgyilagosság ellen, ha az u. n. szabadkőműves reklám-papokról szóló híreszteléseket nagy részben a mende-mondák bizonytalanságába utaljuk át. Ha a szabadkőművesek képesek voltak azt hazudni, hogy IX. Pius pápa is közéjük tartozott, mely minősíthetetlen vakmerőséggel világgá kürtölt rágalom ellen a pápa 1849. április 20-án Gaetában tartott allocutiójában ünnepélyesen tiltakozni

kényszerült, akkor megértjük, hogy a szabadkőműves taktikázás egy kis füllentést még mindig elbír, megenged és alkalmaz is.

Mindezekkel azonban a szabadkőműves taktika módszertani főtételeinek felsorolását még korántsem mentettük ki. Amint a jól szervezett hadseregben a sorkatonasághoz különféle műszaki csapatok, trén, gazdasági, élelmező, szanitéc különítmények csatlakoznak, hogy a munkamegosztás elvének alapján a tábor akcióképességét növeljék és biztosítsák, úgy a szabadkőművesség is széttagozódik páholyonként más és más feladat és munka elvégzésére, hogy a nagy programot annál könnyebben és biztosabban valósíthassák meg. Láttuk, hogy a filozófia, filantrópia és progresszió hármas jelszavának megfelelőleg van doktrinaer, kék és vörös páholy. Az első filozofál és az önművelődésre ad alkalmat, a második jótékonykodik, hogy a szabadkőművességet szimpatikussá tegye, a harmadik pedig magasan lobogtatva a radikalizmus zászlóját, dolgozik lázasan és makacsul a fennálló társadalmi rend összeomlásán. Majdnem minden páholyon van azon kívül egy-egy adoptált gyermeke, valamilyen progresszív-intézmény, melyet védőszárnyai alá fogad, és amelynek dolgát intézi. Így a Comenius páholyé a Galilei Kör, a Martinovich páholyé a Társadalomtudományi Társaság, az Eötvös páholyé a Világ, a Galilei páholyé a Szabad Iskola, a Könyves Kálmán páholyé a Tanítók Szabad Egyesülete, a Haladás páholyé a központi gyermekvédelmi akció, a Minerva páholyé a vidéki propaganda ügye stb. Vannak u. n. doktrinaer

páholyok, melyekben, mint valami gyorstalpalóban, jel-szavakat, uszító eszméket és olyan tolvajnyelvet gyártanak, hony tényleg azt kell újra beleharsogni a világba: adjátok vissza a szavaknak igazi értelmét! Itt csináltak a türelemből vallási közönyösséget, a felvilágosodásból hitetlenséget, a haladásból rombolást, a humanitásból az emberinek a kultuszát, kultúrából mindentől való függetlenítést, a radikalizmusból merész, pökhendi és tudománytalan világnézetet, a demokráciából szabadkőműves uralmat, a szabadság, egyenlőség és testvériségből lelki, gazdasági és politikai anarchiát, a pornográfiából művészetet és a test jogait, a hazafiságból és a magyar történelemből buta ideológiát. Viszont aki komolyan vallásos és aktív keresztény, azt elnevezték klerikálisnak, aki a fejlődés sok ezer éves jól bevált eredményeit megbecsüli, az maradi, konzervatív, aki jogait nem engedi és védelmezi, az zsarnok és osztályharcot szít, aki hisz az isteni gondviselésben és a természetfölötti világrendben, az sötétségben tévelygő középkori bigott, és aki a szabadkőművességről elítélően nyilatkozik, az szájalomra méltó szörnyszülött, mint akár «Rádika és Dódika» ...

Ha végül a szabadkőműves taktikázás szennyess hullámai botránnyá dagadnak, akkor ezt a szabadkőművesek egyes személyek nyakába dobják, mert hát a kezdeményezés nem a páholyból indult ki, s ők tiszteletben tartván mindenkinek a meggyőződését, sietve vonják meg a distinkciót a szabadkőművesség és a szabadkőművesek között. Az előbbit az utóbbiak nem kompromittálhatják soha. Ha azonban az agilis testvér terve sikerül, akkor minden érdem és dicsőség persze a szabadkőművességé.

De ki győzné bokrétába kötni vagy rendszerbe foglalni azokat a taktikai fogásokat, melyekkel a szabadkőművesség behálózza és megtéveszti jóhiszemű, és nagy átlagban felületesen gondolkozó intelligenciánkat? Nincs az a boszorkánykonyha, amelyben mérgezőbb hatású és változatosabb varázssitalokat tudnának kotyvasztani, mint a páholyok misztikus sötét-ségében.

Ütött az óra.

A szabadkőművesség ellen való védelmi szervezkedésnek elérkezett a legfőbb ideje. A keresztény magyar nemzet amint hősi elszántsággal és mindennek alapos meggondolása után vetette bele magát a világháború tűz- és acélfürdőjébe, és már több esztendő óta széles tempóban szeli a hullámokat, melyeken túl a béke zöld mezője hívogat alkotó munkára, épen úgy ki fogja magái tépni abból a hínárból is, amelynek fojtogató indáit az Ochránához hasonló titkos egyesületekben fonták, csomózták nyaka köré saját elvakult és félrevezetett neveltjei. – A nagy háború fürdőjében leolvadt a nemzet testéről, lelkéről sok salak, s eltűnt a nemes mag, az izmos történelmi test és a fölséges erőiben gazdag történelmi magyar lélek, s a komor óriás megtanulta sebeinek sajgásából, hogy nem azok vérében és erejében áll összeroskadás nélkül, akik folyton idegen szavakat és gondolatokat suttogtak fülébe, hanem a magáéban; és hogy az ő feltámadása akkor kezdődik, amikor saját fájának és lelkének forrásaiból kezd meríteni.⁵⁵

⁵⁵ V. ö. dr. Vass József: A magyarok vigasztalása, 87., 348. oldal.

Nemzetünk magyarságával és kereszténységével állja és győzi ezt a harcot. Nemzeti érzésével és ősei rendíthetetlen szent hitével tartja fenn magát a hullámokon. E kettőt szélváltástani nem lehet, mert a háború megmutatta, hogy az most is egyet jelent, akár csak Nagy Lajos király idejében. Harcba álló népünk a magyar faj és a keresztény lélek apotheozisának Pantheonját építi most! Olyan két hatalmas energiaforrás ez, amelynek még a szélsőségei is erényszámba mennek, s aki e források csörgedező vize elé gátat vetni próbál, akár nekibúsult cinizmussal, akár tudálékos teoriákkal, az a muníciót lopja a küzködő Magyarország arzenáljából. És ha e két erő a megpróbáltatás nehéz perceiben is a legbiztosabb fundamentumnak bizonyult, akkor kell, hogy békében is ez legyen az az alap, amelyre boldogságunkat, fejlődésünket építhetjük. Minden más pilléren nyugvó világnézet levitézlett köztünk, s a világháborúnak e kézenfekvő tanulságából nem engedünk!

A szabadkőművesség egész programjával és annak minden velejárójával nem ezt a két érzést hevíti bennünk. A páholyok radikalizmusa más vágányokon száguld. Legyen ábrándozásuk a laikusok szemében akármilyen ideális, céljuk akármilyen nemesnek tetsző, egész akarásuk idegen és ellenkező azzal a két hatalmas érzéssel szemben, mely a mi legszentebb kincsünk és legbiztosabb erőségünk volt és lesz. Valahogy másképpen kellene építeni az emberiség boldogságának templomát, mert ez idő szerint a kontárok nemcsak a stílt rontották meg, hanem az alapokat is megboly-

gatták. Az építkezés megakadt. Semmittartó, üres oszlopokat építenek minden cél nélkül, paravánvékony-ságú cifra falakat húznak ide-oda, s közben törik, bontják azokat a patinás, erős bástyafalakat, melyek mögött a keresztény magyarság ezer esztendőn át ápolgatta a békés fejlődés szent tüzet. Az e rombolás nyomán fakadt országos nyomorúságot nem lehet teleaggatni a humanizmus és filantrópia flastromával! A kevés számú nemzeti irányú páholy nem boldogul, keresztény, vallásos jellegű pedig egy sincs Magyarországon, mit akarnak tehát köztünk? Ki ebből a hínárból, sunt certi denique fines!

A szabadkőművesség, ez a vastaggá erősödött szövevényes élősd, mélyen beeresztette gyökereit társadalmunk testébe, hogy exkluzivitásával elszívja annak életerejét, az egyetértést és összetartást. Egymást támogató szemérmetlen terrorjának lidércnyomása alatt, annyi kábító lázas álmodást gyötröttünk végig, hogy szinte elgyöngültünk tőle. Közéletünk ütemszabályozóját a páholyokban csavargatják. A kereszténységtől idegenkedünk, magyarságunkról szokatlanul furcsa érzéseink vannak, s már azon sem tudunk megütközni, hogy Szigetvárból bivalyistállót és a Margitszigetből orfeumot és kártyabarlangot terveznek. Istennek, vallásnak és az ősi magyar erényeknek nincs becsülete köztünk. Az úgynevezett természettudományos világnézetből, mely pedig lényegében a fajvédelem és az erőt adó nagy értékek őrálló vigyázásának szükségességét revelálta nekünk, csak azokat a passzusokat húztuk alá, melyek a vallás gyöngítésére voltak alkalmasak. Az egyéni elégedetlenség mesterséges szításával, az osztályharc kiélezésével, a felekezeti féltékenység band-

zsal pislantásaival, az individualizmus rikoltó hangszólásával, a gazdasági javak egyenlőtlen elosztásának kistatisztikázásával nem javítani és orvosolni akarunk, hanem lejárni minden tekintélyt, égit is, földit is, mely célt minden reformnak nevezett kezdeményezésnél ott rejtegettünk. A humanizmus hamis prófétái, a tápis merengői, a Felsenburgh Juliánok új evangéliumot hirdetnek,⁵⁶ melynek lapjain kétesértékű angagi kultúrát ígérnek ugyan, de valójában rombolás, anarchia, és istentelenség az, ami tanításaik nyomán fölfakadt közéletünkben. Hogy ide jutottunk, ezért legnagyobb részben a szabadkőműves páholyokat terheli a felelősség.

Ha a keresztény magyarság eddig heroikus volt a tűrésben, legyen heroikus ezután a cselekvésben, mert hogy meg kell állni a lejtőn és hogy tenni kell valamit, ahhoz az óra már régen elütötte a tizenkettediket. Kiss Sándor mondja «Fajunk védelméről» című értekezésében: «Ha mi a fajvédelmi harchoz hatásos fegyvereket akarunk használni, akkor annak a fajnak az arzenáljából kell azokat rekvirálnunk, amely faj legjobban érti a faji létküzdelem módszereit.»⁵⁷ Ha mi a szabadkőművesség ellen akarjuk sikerrel védelmezni jussunkat, akkor nekünk is tőlük kell tanulni a szervezkedés mesterfogásait. Perhorreszkáljuk bár őket minden formájukban, a szervezkedés módszertanáért őhozzájuk kell járnunk iskolába.

Intelligens közeposztályunk ezer és egy ok következtében nincs tudatában annak a történelmi hivatásá-

⁵⁶ Benson Róbert Hugh: H világ ura,

⁵⁷ A Cél 1917. évi 11. száma.

nak, hogy neki kell hordoznia a magyar nemzet szellemi életét, neki kell képviselnie a magyar fajiságot a közös származás, a történelmi múlt, a magyar föld, a keresztény vallás és a magyar szent koronához való tántoríthatatlan ragaszkodásával, s mivel leikében nem hordoz semmit, vállain is legfeljebb csak a megélhetés nehézségeit és nyomorúságát cipeli, egy boldogabb világ ösztönös keresésének elszántságával megteszi a nagy ugrást a sötétbe, beletántorodik a páholyokba. Ezt kell megakadályozni!

Szomorú, hogy idejutottunk, de saját hazánkban egyesületeket kell alakítani, nagyon sürgősen, és minden városban a magyarság és a keresztény világnézet védelmére. Itt minden késedeímezés keserűen fogja megbőszülni magát. Ha a preventív munkát elhanyagoltuk, most kell cselekedni, mert a védelmi szervezkedésnek más módja egyáltalán nem is kínálkozik.

A történelemből tudjuk, hogy hasonló irányú szervezkedésekre már volt precedens. Így az irgalmasság cselekedeteinek a keresztény szeretet szellemében való gyakorlására alakult nálunk az úgynevezett Kalandosok társasága, kiket azért neveztek így, meri: minden hónap elsején (Calendae) vakolásra gyűltek össze, mint most a szabadkőművesek. Már Szent László király idejében történik róluk említés. Legrégibb kiforrott alakja az 1248-ban a Szepességben alapított Confraternitas parochorum, mely királyi szabadalmakat is élvezett. Később a politikával való alapszabályellenes foglalkozás miatt állami törvények tiltották a Kalandosok társaságába való belépést, s így az idők folyamán az egész feloszlott és

feledésbe ment, csak Kolozsvárott tartják még fenn magukat temetkezési egylet formájában.

Rosenkreuz Keresztély alapította a XIV. század végén a Rózsakeresztesek egyesületét, melynek célja volt a kereszténység védelme és az általános emberi jólétnek a társadalomban való emelése. Először Andrea János említi őket 1614-ben. Ebből alakult ki az arany rózsakereszt rendje különösen Németországban, mely a XVIII. században igen nagy virágzásnak indult. Titkos társaság volt, erősen vallásos jelleggel, mint most a skót szabadkőművesség, amit ezen jelmondatuk is bizonyít:

«Ex Deo nascimur, in Jesu morimur,
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.»

Később az alchimista misztifikációk posványába fuit e szervezet minden programjával együtt, szervezetével a szabadkőművesség abszorbeálta az egészet.

Ámbár az ilyen, vagy ezekhez hasonló egyesületek történetéből és szervezkedési szabályaiból is sok megkívánandó és ma is követhető tanulságot meríthetünk, mégsem ilyenekre volna szükség napjainkban. Valami olyan társadalmi és közművelődési egyesületnek a létesítése kívánatos, mely titkosság nélkül, keresztény és nemzeti alapokon, a modern élet differenciált szociális szükségleteinek megfelelően széles programmal, makacs kitartással, megvesztegethetetlen elvhűséggel és az emelkedett munkakedvnek azzal a fanatizmusával oldozgatná századunk problémáit, melynek nyomán megnyugvás, közjólét fakadna, és amely a keresztény

magyarság megerősödését vonná maga után. Ki volna rekesztendő ebből az egyesületből mindenki, aki titkos társaságnak, a szabadkőművességnek tagja, mert ha a Budapesten 1918 február 10-én tartott kongresszuson még a magyarországi szociáldemokraták is megunták a páholylovagok prepotens erőszakoskodásait, és megállapították a szocializmus és a szabadkőművesség között az inkompatibilitást, akkor ezek a kötényes rajongók csak veszélyeztetnék és kompromittálnák az új alakulás becsületes igyekezetét is. Szemere Miklós pár évvel ezelőtt az ország fővárosában már kezdeményezett valami ilyesfélét, lapjuk is van, a Cél, mely bátor őszinteséggel a történelmi magyarság nemzeti és keresztény irányú törekvéseinek támogatását vallja vezérelvül, de sajnos, hogy ennek a szervezetnek a vidéken még nincsenek expozitúrái.

A világháború eseményei során fonódott magyar-bolgár-török szövetkezés egy igen termékeny eszmét tett népszerűvé, s ez a turánizmus. Turáni Társaság már működött is köztünk, mint a Kelettel való etnográfiai, szellemi és gazdasági összeköttetés istápolója, de elméleti és tudományos programjáról a nagy társadalom vagy nem igen vett tudomást, vagy pedig azt tartotta róla, hogy ott is kezd erősen érvényesülni a szabadkőműves befolyás. A turáni eszmének égisze alatt azonban egy új szervezkedés főirányelve már adva va . Nem abban a vonatkozásban, mintha a nyereg alatt puhított lóhús, és az igricek, meg táltosok kultúráját akarnánk feltámasztani újra, hanem abban a vonatkozásban, hogy az úgynevezett nyugati műveltség abberrációitól, ha nem is úgy, mint Rousseau és Tolsztoj, de megcsömörlöttünk, és faji, nemzeti

és a lelkünkkel ezer éve összeforrott keresztény alapokon akarjuk hazánk és fajunk kultúráját tovább építeni a háború után. Ha azt kellett látnunk, hogy az eddig istápoltt és vakon követett nyugati műveltség a nemzeti és keresztény érzés gyöngítésére vezetett, akkor csak természetes, ha – nem a haladástói való iszonyodás indokával, hanem az egészséges és igazi haladásnak bővebben buzogó erőforrásai után való olthatatlan szomjúságtól hajtva – Kelet felé fordulunk eszmékért és ihletért és szent meggyőződésünk, hogy nemzeti és keresztény alapokon lehet olyan erős és életrevaló művelődést teremteni, mint amilyenel most csődbe jutottunk. Sőt!

Ezen gondolatok evidens tudatával és a közhasznú munkálkodás önzetlen ambíciójával csinálták meg keresztény és magyar szívvel annak az általános közművelődési egyesületnek programjai, melynek élére Szabolcsban, a honfoglalás klasszikus földjén Kállay András, dr. Megyery Géza, dr. Pröhle Vilmos magyar érzésükkel, Énekes János és Andrassy Kálmán erős keresztény lelkükkel állottak, s amely 1916 január 19. óta Szabolcsvármegyei Turáni Kör címén ezen eszméknek szolgálatában olyan jótékony munkát végez. Ez a kezdeményezés minden figyelmet és érdeklődést megérdemel, és ha meg lehetett szervezni ott, ahol a szabadkőművességnek olyan «erős vára» van, miért ne lehetne megcsinálni minden egyes városban, ahol a páholyokkal szemben való védelmi szervezkedés már régen sürgősen indokolt.

De ki tudná gyakorlati, korszerű és sablonos alakját megszabni a védelmi formációknak! Annyi tény, hogy minden páholy szomszédságában kell létesíteni

valami ilyesfélét, mert különben mindent el fog borítani a szabadkőművesség szennyes hullámaival.

A védelmi sztratégiának másik igen fontos része az egyetemi ifjúságra kiterjesztendő gondviselő vigyázás. Intelligens középosztályunk ugyanis innen kapja a pótlásokat. Ezekből formálódik a nemzet gerince. S ma az a helyzet, hogy az a középiskolai tanuló szegénységével és gyámoltalan tapasztalatlanságával kész prédája az egyetemeken annak az irányzatnak, mely minden művelt embert szaturálni akar szabadkőműves eszmékkel, hogy ha majd az illető az életben hivatalt vállal, a páholyokban kitanított elvek és módszer szerint hajigálja maga körül a perifériákon a keresztény magyar társadalmat lángbaborító tűzcsóvákat. A gimnázium és egyetemi tanítás szelleme között ugyanis nincs semmi összefüggés, nincs semmi kapocs. Az a még nem kész ember az egyetemi tan szabadság cégére alatt olyan tendenciózus adatcsoportosításokat lát, olyan világnézetbeli konzekvenciákat hall, melyek homlokegyenest ellenkeznek azzal a középiskolai vallás-erkölcsi szellemmel, melyet igaznak üdvösnek, boldogítónak tanult, komoly és tiszteletre méltó, tudós emberektől. Egy nagy csalódás érzése borul a lelkére, meginog a hite, a nagy város forr tagában megromlik erkölcsé, s a Galilei Körben mohón szívott kritikátlan eszmék hatása alatt annyira elfelejtkezik nemzeti és hazafias aspirációiról is, hogy már kész szabadkőműves, mielőtt a páholyba fölvetnék volna. Ezen csak úgy segíthetünk, ha Szent Imre, Nagy Lajos, Hunyadi, Pázmány, Rákóczi szellemében szaporítjuk azokat az egyetemi internátusokat, klubokat, olvasóköröket, menzákat, melyeknek támogatása, fej-

lesztése, bővítése, szaporítása és szellemi irányítása hazafias és keresztény alapokon a legszentebb és legfontosabb hivatás ebben a szegény hazában. «Emelni a nemes magyar nemzet dicsét,» támogatni az egyetemi ifjúságot, megtartani őket a kereszténységnek és a magyarságnak, megkönnyíteni előhaladásukat, olyan kötelesség, melynek be, vagy be nem töltésén fordul meg a keresztény Magyarország sorsa.

Társadalmi és közéletünk minden alakulatában el kell kezdeni a szabadkőművesek kitessékelését. Hisz bebizonyítottuk, hogy a szabadkőműves taktika fortélyai mennyire veszélyeztetnek, gyöngítenek, felforgatnak mindent körülöttünk. S ebben az elhatározásban ne engedjük magunkat jelszavakkal agyonütni. Régi ismerőseink már azok a raktáron tartott címkék, melyeknek fölragasztásával hitelét akarják veszíteni minden kezdeményezésnek és bizalmatlansággal akarják teletömni mindenkinek a lelkét, akiben csak egy kis szikrája is van a szabadkőművesség elleni védekezés készségének. Törvényhatósági bizottságokban, ügyvédi kamarákban, orvos szövetségekben, tanár- és tanítói egyesületekben, iskolafentartók és felügyelő bizottságokban, egyháztanácsban, presbitériumokban és minden erkölcsi testületben mozgalmat kell indítani az iránt, hogy határozatilag mondassék ki: nem tűrnek meg tagjaik közt; nem alkalmaznak hivatalokba olyan egyéneket, kik a szabadkőműves testvéri lánc bilincseivel megkötözve lemondtak önállóságukról és szabadságukról, mert megcáfolhatatlan tény, hogy a szabadkőművesi pártfegyelem és közhivatali jelleg összeférhetetlen. Az autonómia és a választójog küszöbön lévő kiterjesztése még bővebb alkalmat nyújt

ezen védelmi határozatok érvényesítésének. Agitálni kell ebbe az irányba mindenütt, s reverzálist kell venni a köznek minden munkásától, még az országgyűlési képviselőktől is, melyben azok politikai tisztességökre és férfiúi becsületükre jelentsék ki, hogy titkos társaságokkal és különösen a szabadkőművességgel nem fognak favorizálni és együttműködni semmiféle vonatkozásban. A keresztény magyarság nem azért ad kenyeret, hivatalt, tiszteletet hatalmi exponenseinek, hogy azok akár úri passzióból, akár divatból, akár érdekből, akár félrevezetett meggyőződésből ellene törjenek és csufolgassák, gyengítsék nemzeti érzését keresztény vallásával együtt, hanem azért, hogy ezek úgy dolgozzanak, amint azt a nemzet érdekei, tradíciója, lelke, szelleme, világnézete megköveteli. Ki a szabadkőművesekkel a hivatalokból!

A szabadkőművesség kétszáz éves története, programja, célja, taktikája, ideáljai, elért eredményei, harci eszközei, egész szervezete és szellemének megismerése után azt kell konstatálnunk, hogy ez az önző, hatalmi és társadalmat felforgató érdekszövetkezet megérett arra, hogy az «örök keletbe» költözzék. Oda kell tehát küldeni! Múzeumba a bőrkötényekkel! A betyárvilág fokosai és karabélyai között van helye a páholy jelvényeinek. Nemzetünk jól felfogott érdeke, hogy ne tűrje tovább a vakolok garázdálkodásait. Össze kell fogni mindenkinek elsőfokú, kötelező nagy társadalmi munkában, és be kell szögezni azokat a páholyajtókat, amelyeknek csontkamarájából annyi sokáig fujt a sorvasztó szél. A legveszedelmesebb szellem kiáradása elleni védekezésben egyeknek kell lennünk,

hogy az új Magyarország ne legyen a szabadkőműves klikkek prédája, hanem poraiból újra éledt Phönix, amely Krisztussal szívében, szent trikolorral és a munka eszközeivel kezében, nemzeti fönmaradása szabad, boldog, gazdag, erős második ezer évének diadalmas átrepüléséhez a maga megtisztulása és fölfrissülése után újra készen áll!

Tartalom.

	Oldal.
Előszó.....	3
A szabadkőművesség	5
A szabadkőművesség eredete	12
Szabadkőműves szertartások	21
Látogatás a páholyban.	29
Föllebben a fátyol.....	38
Ki az életbe!.....	49
A szabadkőművesség és a vallás	63
Taktikázás	80
Ütött az óra	97